

den retspraksis, der udvikles ved domstolene. Jeg er fuld af fortrøstning.

Skulle jeg ikke få ret, men skulle hr. Skaarup få ret, så er det sådan, at Folketinget, lovgiver, altid har fat i den lange ende og kan skride til lovgivning om skærpelse af strafferammerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 58: Eksportråds virke.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 24/10 2000. Første behandling 2/11 2000. Betænkning 7/12 2000. Anden behandling 9/1 2001).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 98 stemmer (S, V, KF, SF, DF, CD, RV, KRF, FRI, Mogens Andreasen (UP) og Frank Dahlgaard (UP)) mod 3 (EL).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 20:

Forespørgsel til statsministeren og økonomiministeren:

»Vil regeringen redegøre for, hvor den mener, grænsen bør gå for ministres brug af statens penge og embedsmænd til fremme og markedsføring af bestemte politiske temaer og budskaber?«

Af Frank Dahlgaard (UP).

(Forespørgslen anmeldt 21/11 2000. Fremme af forespørgslen 28/11 2000).

Begrundelse

Frank Dahlgaard (UP):

I de senere år og måske også årtier er der sket et skred i embedsstanden og i, hvordan embedsstanden agerer i forhold til det politiske liv og samfundet, et skred, der har gjort, at embedsmænd er blevet mere politiserende, måske fordi de er blevet trukket ind i det af ministre, og det har affødt den situation, som ligger til grund for denne her forespørgsel. Det her er ikke tænkt som en forespørgsel, der skal dreje sig om en bestemt pjece i forbindelse med eurokampagnen. Det er tænkt som en generel debat om, hvor grænserne går, og hvor grænserne bør gå for en regerings, for ministres brug af embedsmændene.

Jeg kan nævne en række eksempler, der ligger til grund for denne forespørgsel, bl.a. denne task force, der blev nedsat i 1997 af en departementschef i Erhvervsministeriet. Der kører nu en retsag ved Østre Landsret om den sag. Departementschefen sendte et brev ud, hvor han opfordrede sine medembedsmænd til at skyde al kritik i aviserne om Amsterdamsagen ned.

Vi har haft europjecen; vi har også haft en pjece fra regeringen om fremtidens mønt; vi har haft embedsmænd, der har ringet til vismændenes sekretariat og truet med, at der ikke var fremtid og job i centraladministrationen; vi har finanslovpjecer og Danmark som foregangsland-publikationsserien, som har fået et politisk præg, men embedsmændene står bag og har lavet dem.

Vi har sagen om en idé til en annonce, vismandsannoncen, der blev til oppe i Statsministeriet; vi har disse folkehøringer, der er sat i gang fra regeringens side, og hvor man har inddraget embedsmænd i Finansministeriet, og ifølge pressen skulle de nu flygte, fordi de opfat-

ter det som regulær partipolitik og ikke embedsmandsjob. Vi har senest en sag, Ekstra Bladet omtalte den 12. januar, om den nye direktør i Fødevarerdirektoratet, som har rykket for nogle oplysninger med en begrundelse om, at regeringens tilslutning i meningsmålingerne er faldende. Det er så slået hen som en spøg.

Men der foreligger et generelt problem. Det er på tide, at vi får præciseret, hvor grænserne egentlig går for brug af embedsværket i en politisk aktivitet.

Dette er baggrunden for denne forespørgsel.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg har aftalt med økonomiministeren, at min besvarelse her i første runde vil omfatte både økonomiministeren og mig selv.

Jeg vil også gerne starte med at sige til forespørgeren og folketingsmedlemmet, der har taget initiativ til denne forespørgsel, at det er min allerallerklareste opfattelse, at der ikke er sket noget skred i embedsmandsstanden. Det danske embedsværk er uafhængigt, knagende dygtigt, gør sit arbejde, synes jeg, til al respekt. Lad mig derfor også give en redegørelse til besvarelse af den forespørgsel, der er stillet, på følgende måde:

Gældende ret på dette område er udtryk for to hensyn. For det første: Der skal være tillid til embedsmændenes integritet. For det andet: Ministeren skal kunne regne med at få den rådgivning og den bistand, som er naturlig og nødvendig af hensyn til funktionen som politisk chef for det pågældende område.

Disse spørgsmål har været drøftet mange gange også her i Folketingssalen. Mange kloge folk har gjort sig tanker om spørgsmålet. Jeg vil derfor gerne her i dag gennemgå en række af de overvejelser, der har været gjort om netop det spørgsmål.

Må jeg starte med at sige, at Danmarks Jurist- & Økonomforbund i 1992 – det tror jeg er mange bekendt – nedsatte en arbejdsgruppe, der skulle undersøge, om der kunne fastsættes fagets regler gældende for DJØF's medlemmer, altså Jurist- og Økonomforbundets medlemmer. Professor Lars Nordskov Nielsen var formand for arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen afgav i september 1993 en betænkning kaldet »Fagligt etiske principper i offentlig administration«. Heri beskriver ar-

bejdsgruppen bl.a. følgende, som vi tillægger stor betydning, og som også er grundlaget for regeringens arbejde naturligtvis.

Tillad mig i den forbindelse at citere fra betænkningens side 122, for det første:

»Der er næppe tvivl om, at embedsmanden – ud over at redegøre for sagens faktiske omstændigheder m.v. og de mulige løsninger – bør råde om sagens gennemførelse, dvs. om det taktiske. Råd om, hvorledes andre interessenter ser på spørgsmålet, hvorledes sagen bør præsenteres, og hvordan f.eks. en forhandlingsfase bør tilrettelægges, er en del af rådgivningsopgaven«.

Og der fortsættes:

»At embedsmanden herved forholder sig til og giver råd om »det politiske spil«, er klart; men når det sker i forbindelse med en »sag«, og rådgivningen vedrører denne sags håndtering, giver det ikke grund til betænkeligheder. Det er da også fremgået af arbejdsgruppens høringer, at en sådan rådgivning altid er blevet givet af de øverste embedsmænd.«

Det næste afsnit, jeg også vil tillægge stor betydning under debatten her i dag, forekommer lidt senere på samme side i den meget vigtige betænkning, som Lars Nordskov Nielsen har haft hovedansvaret for. Her lyder det – og jeg citerer:

»Til rådgivningen om gennemførelsen – det taktiske – hører også rådgivning om og bistand med den mediemæssige behandling af sagen. I det danske politiske system er relationerne til pressen blevet en så væsentlig og integreret del af det politiske arbejde, at det er utænkeligt, at embedsapparatet ikke bistår politikerne med pressemeddelelser, taler, artikler osv. I praksis vil en del af dette arbejde bestå i at« – og det er ikke mit ordvalg, men det er betænkningens – »propagandere for den politik og de synspunkter, som den politiske ledelse har. Så længe hensynet til sandfærdighed tilgodeses, giver heller ikke denne type embedsmandsarbejde anledning til betænkeligheder.«

Altså to væsentlige udgangspunkter i Lars Nordskov Nielsen-udvalgets betænkning.

Så vil jeg også gerne minde Folketinget om Folketingets Ombudsmand. Folketingets Ombudsmand siger i et svar dateret den 25. marts 1998 til JuniBevægelsen som svar på en klage fra JuniBevægelsen over – og jeg citerer: »Administrative tiltag i centraladministrationen vedrørende oplysning om Amsterdamtraktaten.« Til denne klage udtaler Folketingets Ombudsmand

følgende, og jeg citerer et afsnit derfra, og det er således:

»Efter min opfattelse er det ikke i strid med gældende ret eller god forvaltningsskik, at medarbejderne i et ministerium inden for lovgivningens rammer forudsættes at yde bistand til ministerens politiske virksomhed. Jeg henviser til DJØF's betænkning om fagligt etiske principper i offentlig administration afgivet af DJØF's fagligt etiske arbejdsgruppe i september 1993, side 118.«

Altså fastslår også Folketingets Ombudsmand et vigtigt, grundlæggende princip og henviser samtidig til Lars Nordskov Nielsen-udvalgets betænkning om de fagligt etiske principper.

Mit tredje grundlag for regeringens arbejde er så selve folketingsudvalgets betænkning. Her referer jeg til betænkning nr. 1354 fra maj 1998 afgivet af Udvalget om forholdet mellem minister og embedsmænd.

Tillad mig også her at tage et centralt citat fra denne betænkning, side 20 og side 21. Nu tager vi det første. Det lyder sådan her:

»Som politisk chef for ministeriet har ministeren krav på både faglig og politisk-taktisk rådgivning. En sådan rådgivning er nødvendig for, at ministeren kan leve op til sin rolle som politisk chef for ministeriet og dermed for, at ministerstyret kan fungere.«

Og et andet helt centralt citat fra netop folketingsudvalgets egen betænkning på side 21 i betænkningen. Det lyder således:

»Det følger af ovenstående, at embedsværket har pligt til at yde faglig og i et vist omfang også politisk-taktisk rådgivning. Ministeren har således krav på en vidtgående betjening fra sine embedsmænd. Embedsværket udfører sit arbejde i overensstemmelse med ministerens interesser og medvirker aktivt til virkeliggørelse af ministerens mål.«

Endelig gør Udvalget om forholdet mellem minister og embedsmænd i deres ovenfor citerede betænkning, nr. 1354, på side 21 opmærksom på, at – og tillad mig også at citere som det sidste i denne runde i hvert fald: »Traditionelt har det været antaget, at embedsmænd under en valgkamp ikke kan yde bistand til ministeren i form af udarbejdelse af valgagitation og lign. Formålet med denne grænsedragning er at sikre, at embedsværket også vil være i stand til at betjene en eventuel ny regering. Som konsekvens heraf må det antages, at ministeren under en valgkamp heller ikke har krav på politisk-taktisk rådgivning i forhold til sine politiske modstan-

dere. Praksis er i dag i overensstemmelse hermed.«

Valgkamp, praksis, i overensstemmelse hermed.

Jeg har med disse citater gjort rede for de centrale overvejelser, der har været gjort gennem alle årene, i virkeligheden startende med Lars Nordskov Nielsen-udvalgets betænkning og op igennem årene sluttende her for nogle ganske få år siden, i maj 1998, med Folketingets eget udvalgsarbejde, et udmærket arbejde.

De to overvejelser, jeg har redegjort for ovenfor, er sammenholdt med de to hensyn, jeg indledningsvis redegjorde for, efter regeringens opfattelse udtryk for gældende ret på området.

Jeg kan tilføje, at gældende ret efter regeringens opfattelse også er udtryk for en rigtig balance mellem de hensyn, jeg har nævnt. Noget andet er selvsagt, at der i det daglige arbejde vil opstå situationer, hvor man så konkret må tage stilling til, om den bistand, en minister måtte ønske, ligger inden for de skitserede rammer.

Det, jeg har redegjort for her, er efter regeringens opfattelse udtryk for gældende ret; men jeg skylder naturligvis også at nævne, at der for tiden verserer en sag ved domstolene om netop grænserne for embedsmænds bistand til regeringen. Jeg tror, det er Folketinget bekendt. Sagen er anlagt ved Østre Landsret af bl.a. Folkebevægelsen mod EU og professor Ole Krarup.

Det er i øvrigt vanskeligt at sammenfatte retsstillingen i få og enkle ord, deraf også de omhyggeligt udvalgte og refererede citater, jeg var inde på før. Der opstår en mangfoldighed af situationer i dagligdagen, og der må selvsagt bedømmes konkret i den konkrete situation.

Men generelt kan man, som gældende ret ser ud i dag, opstille to grænser for det almindelige embedsværks bistand til ministerens politiske virksomhed:

For det første skal bistanden angå det, man i Nordskov Nielsen-udvalget kalder en »sag«. Heri ligger navnlig, at embedsmænd ikke bør involveres i spørgsmål, som ingen relation har til ministerens varetægelse af hans opgaver som minister og det politiske arbejde, der knytter sig hertil.

Det er som følge heraf bl.a. en almindelig regel, at embedsmænds bistand til ministeren begrænses til praktiske og faktiske spørgsmål, når der er udskrevet folketingsvalg. Det ved vi alle, og sådan er det.

I den forbindelse vil jeg gerne fremhæve som noget centralt, at det forhold, at et lovforslag,

som f.eks. regeringen har fremsat, men især et lovforslag, som skal undergives folkeafstemning, ikke i denne sammenhæng har noget at gøre med partiaktiviteter op til et folketingsvalg.

Et lovforslag om en folkeafstemning er noget andet end partiaktiviteter op til et folketingsvalg. Det tror jeg er en meget væsentlig skelnen og dermed også et meget væsentligt fundament for regeringens arbejde.

Her har embedsværket altså bistået og kan bistå regeringen i sædvanligt omfang. Jeg håber, at jeg hermed også har bidraget til at afklare en lille misforståelse.

Der har været en lille tendens til at sammenblende en folketingsvalgperiode med en periode op til afholdelsen af en folkeafstemning. Det er to forskellige ting:

Den ene beror på et lovforslag, hvor embedsværket kan bistå regeringen og regeringens arbejde på sædvanlig vis.

Den anden har vi en mangeårig tradition for praksis om. Når der er udskrevet folketingsvalg, så er det klart, så er vi ovre i en helt anden fase.

Det andet yderpunkt jeg vil nævne, gælder, at embedsværkets bistand altid skal ske med respekt for sandhedspilten. Heri ligger, at embedsværket ikke må give oplysninger, der er urigtige eller vildledende, eller medvirke til, at ministeren gør det. Og heldigvis kan jeg glæde mig over, at det heller ikke sker. Det er i hvert fald helt exceptionelt – helt exceptionelt – undtagelsen, hvor det bare antydningvis er oppe til diskussion.

Som sagt, vi har et meget dygtigt embedsværk i Danmark, og et embedsværk, som også fungerer under skiftende regeringer, og det synes jeg virkelig vi skal passe godt på. Det nyder det danske demokrati overordentlig stor gavn af.

Embedsmænds bistand til ministrenes politiske virksomhed skal ligge inden for disse to yderrammer, jeg har prøvet at omtale her. Og rammerne sikrer, at embedsmændene på den ene side kan yde ministrene den rådgivning og bistand, som er naturlig og nødvendig af hensyn til deres funktion som politiske chefer, og på den anden side bevare den integritet og troværdighed, som er et grundlæggende led i vores statssystem, og som er en nødvendig forudsætning for, at forskellige regeringer eller ministre trygt kan lade sig rådgive af de samme embedsmænd.

Det er for mig at se en retstilstand, som vi kan være rigtig godt tjent med.

Forhandling

Frank Dahlggaard (UP):

Statsministerens budskab var jo for så vidt ganske klart – jeg synes ikke specielt tilfredsstillende – men det var, at gældende ret er god nok, og gældende praksis er god nok, og statsministeren citerede flittigt fra den ene og den anden betænkning.

Men statsministerens synspunkt er jo ikke det eneste i denne her sag. Jeg kan henvise til den tidligere undervisningsinspektør Agnete Engberg, som i dagbladet Politiken den 13. november sidste år skrev en kronik, der hedder »Demokratiets vagtmestre«, og hun har et noget andet syn på denne sag. Hun taler om en ny politisk kultur, hun taler om, at der er sket et skred, hun taler om, at der er et problem. Jeg mener, at det er rigtigt.

Når statsministeren så citerer, som han gør, fra de forskellige betænkninger, bl.a. DJØF-betænkningen fra september 1993, så giver det et ensidigt billede, på samme måde som vi også har oplevet i min tid i Folketinget, og det er ikke mere end godt 6 år, at når der kommer oplysninger – ikke altid, men indimellem – fra administrationen og svar på spørgsmål, så er de ikke forkerte, men de giver alligevel et ensidigt billede, typisk ved at man fortier relevante kendsgerninger.

Som gammel journalist ved jeg alt om, at den hyppigste form for løgn er at fortie relevante kendsgerninger. Og der er et problem.

Jeg kan citere fra DJØF-betænkningen september 1993, side 123, hvor man skriver, at arbejdsgruppen bag betænkningen, og jeg citerer: »... har drøftet denne udvikling nøje og finder, at der i praksis bør trækkes en grænse, således at »rene« partiaktiviteter bør holdes uden for de ministerielle systemer.«

Men her er altså i virkeligheden tale om konklusionen i den rapport, som siger, at der bør trækkes en grænse. Der er behov for at trække en grænse. Det er i 1993. Og lige præcis den sætning er der også henvist til i den senere rapport, den fra maj 1998, som statsministeren også citerede fra.

Tager man DJØF-rapporten fra 1993, så taler man længere nede på side 123 om, at der er en risiko for, at embedsmændene reelt bliver aktører i det partipolitiske spil med uheldige konsekvenser for administrationens integritet og troværdighed. Og det er jo det, der er problemet.

For hvis det her kører videre, sådan som jeg og mange andre, herunder Agnete Engberg, opfatter det, så er der tale om et skred, og så vil det selvfølgelig påvirke befolkningens holdning og tillid til, at administrationen er uafhængig, er objektiv, og at man kan nære tillid til oplysninger derfra.

Jeg kunne også tænke mig at citere fra betænkningen fra maj 1998 om forholdet mellem ministre og embedsmænd på side 216, hvor man til sidst skriver, og jeg citerer:

»Sammenkædningen af den politisk-taktiske og faglige rådgivning kan imidlertid i specielle situationer indebære en fare for, at danske embedsmænd ikke i tilstrækkeligt omfang værner om faglige synspunkter i deres rådgivning af ministre. Danske embedsmænd er dog meget opmærksomme på denne risiko.«

Der er altså tændt en advarselsslampe. Man er klar over, også i disse betænkninger, som statsministeren ensidigt valgte sine citater fra, at der faktisk er problemer, og jeg vil derfor på egne vegne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer,

- at der er sket et beklageligt skred i embedsapparatets medvirken i politiske aktiviteter, der tidligere med rette blev varetaget af de politiske partier, og
- at denne udvikling er undergravende for befolkningens tillid til administrationen og dermed til embedsmændenes troværdighed,

opfordrer Folketinget regeringen til at følge anbefalingen på side 123 i betænkningen fra DJØF's fagligt etiske arbejdsgruppe (1993) og præcisere grænserne for ministres brug af embedsværket, således at rene partiaktiviteter holdes uden for de ministerielle systemer.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 37).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Statsministeren sagde i sin besvarelse af forespørgslen, at de citater, han havde valgt, var meget omhyggeligt udvalgt, og derfor vil jeg gerne spørge hr. Frank Dahlgaard, om han ikke er enig

med mig i, at lige præcis derfor har statsministeren i virkeligheden leveret et rigtig dårligt udgangspunkt for debatten ved omhyggeligt at udvælge lige præcis de citater, der skulle tale til statsministerens forsvar, men undlade bl.a. de citater fra den følgende side i DJØF-rapporten fra 1993, som hr. Frank Dahlgaard selv måtte op på talerstolen og fremføre.

DJØF-rapporten er lige præcis inde på de problemstillinger, som nogle af os ønsker at rejse under debatten i dag, men dem ønsker man at gå let og elegant henover ved at glemme dem i rækken af de omhyggeligt udvalgte citater, som statsministeren ellers valgte at indlede debatten med.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Svaret er et klart ja. Her er valgt citater, som ikke er dækkende for indholdet af de to betænkninger.

Der står netop på side 123 i DJØF-betænkningen fra 1993, at der bør trækkes en grænse, så rene partiaktiviteter bør holdes uden for de ministerielle systemer, og det er præcis den vending, jeg har taget med i mit forslag til vedtagelse, så vi nu får trukket den grænse. Går man videre i betænkningen, fremgår det, at det selvfølgelig er vanskeligt at trække den grænse. Men alt arbejde herinde skal ikke være let, og lad os nu få trukket den grænse og få stoppet det skred i retning af en politisering af hele embedsstanden. Det kan den ikke være tjent med.

Formanden:

Fru Pernille Blach Hansen som ordfører.

Pernille Blach Hansen (S):

Det danske system er unikt. Embedsmændene er for langt størstedelens vedkommende, næsten hundrede procent, fastansatte embedsmænd, og alle tjener loyalt den til enhver tid siddende regering uanset partifarve.

I Socialdemokratiet mener vi, at forholdet mellem minister og embedsmænd hviler på to grundlæggende hensyn. For det første at ministeren får den nødvendige rådgivning til at udøve sit hverv som politisk chef for ministeriet, og for det andet at embedsmændenes integritet og troværdighed bevares. At tilgodese de to hensyn kræver meget af såvel minister som embedsmænd. Begge parter skal således evne at vise respekt og holde balancen.

Med tamilsagen så vi jo et eksempel på, at en minister og hans embedsmænd rent faktisk administrerede i strid med gældende ret, og den gik ikke. Tamilsagen har klart skærpet opmærksomheden på forholdet mellem ministre og embedsmænd. Embedsmændenes fagforening, Danmarks Jurist- & Økonomforbund, nedsatte således i 1993 en arbejdsgruppe til at se på de fagligt-etiske principper i den offentlige administration, og den betænkning, som arbejdsgruppen afgav i 1993, fastlægger på mange måder en form for standard for forholdet mellem ministre og embedsværk.

Socialdemokratiet er helt enig i arbejdsgruppens synspunkter. Embedsmænd skal kunne rådgive ministeren såvel fagligt som politisk-taktisk og skal også kunne rådgive om forholdet til pressen. Det er ikke mindst vigtigt som en konsekvens af mediernes ændrede rolle og folketingspolitikerenes stigende parlamentariske aktivitet, eksempelvis med hensyn til at kalde ministre i samråd.

Rådgivningsopgaverne er således meget vidtgående, både i indhold og omfang. Det skal være sådan, at ministeren kan modtage en tilstrækkelig og dækkende rådgivning for at kunne varetage sit hverv som minister. Man skal kunne modtage en rådgivning, der svarer til de krav, funktionen indebærer, og det betyder, at embedsværket også giver politisk rådgivning. Sådan er det nu, og sådan vil det også være under kommende regeringer.

Forholdet mellem embedsmænd og ministre har i øvrigt været genstand for et udvalgsarbejde i 1997, og i 1998 afgav udvalget betænkning om forholdet mellem ministre og embedsmænd. Her er relationerne mellem ministre og embedsmænd baseret på interviews. Betænkningen peger i øvrigt også på, at ministeren har krav på både en faglig og en politisk-taktisk rådgivning, og efter Socialdemokratiets opfattelse er det i øvrigt også til gavn for det danske folkestyre, at embedsmændene er i stand til at give deres ministre en ordentlig og tidssvarende rådgivning.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne spørge fru Pernille Blach Hansen, om hun ikke er enig i, at der på side 123 i den DJØF-rapport fra 1993, som også statsministeren har henvist til, står de ting, som allerede har været citeret et par gange, nemlig en anbefaling af, at der i praksis bør trækkes en grænse, således at rene partiaktiviteter holdes uden for de

ministerielle systemer, og at der også er en risiko ved, at embedsmændene reelt bliver aktører i det partipolitiske spil, fordi det får uheldige konsekvenser for administrationens integritet og troværdighed.

Kan fru Pernille Blach Hansen bekræfte, at i den rapport, som statsministeren nu har valgt at fremhæve som grundlag for debatten, er det et af de steder, hvor gruppen anbefaler, at man politisk får gjort noget ved tingene, og anbefaler, at man får trukket en klarere grænse? Og kan fru Pernille Blach Hansen endvidere bekræfte, at så sent som i november sidste år meldte professor i offentlig forvaltning, Jørgen Grønnegaard Christensen, ud med nøjagtigt de samme tanker: at der bør trækkes en sådan klarere grænse? Hvis vi kan få en forståelse for, at der er et sådant behov, er der jo et brugbart grundlag for at komme videre og finde ud af, hvor grænsen præcis skal gå.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge fru Pernille Blach Hansen – ja, undskyld min stemme er ikke så god i dag – om Socialdemokratiet ikke kunne se en langsigtet interesse i at få trukket en grænse.

Vi lever jo med den bestandige risiko, at et af de kommende folketingsvalg kunne gå hen og ende med en borgerlig regering. Jeg håber naturligvis ikke, at det sker, men det kan jo ske, og vi ved jo, at de store borgerlige partier her i Danmark er, hvad man kunne betegne som spindoktorpartier. De har jo allerede her i opposition overladt styringen af deres partier til disse spindoktorer, og derfor må man jo formode, at den udvikling, vi ser med den nuværende regerings politiske brug af embedsmændene, kunne blive endnu værre, hvis det skulle ske, at vi fik en borgerlig regering.

Er det så ærlig talt ikke temmelig kortsigtet, hvis Socialdemokratiet nu afstår fra at medvirke til en udredning af det problem? Ville det ikke være mere klogt af Socialdemokratiet, at vi i fællesskab her i Folketinget fik en udredning af det her, som kunne skabe en slags adfærdskodeks, og som også ville være forpligtende for kommende regeringer, hvad enten de er socialdemokratisk eller borgerligt ledede?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil spørge fru Pernille Blach Hansen, om det er bevidst, hun undlader at omtale den massive

forøgelse af statsstøtten til partierne og folketingsgrupperne, som har fundet sted gennem de senere år, og som har gjort dem endnu bedre i stand til at klare rene partiaktiviteter som f.eks. agitation og information i en eurokampagne og andre kampagner.

Man har spindoktorer, man har masser af råd, og desuden har man jo ovre i ministerierne ansat informationspersonale. Skulle det ikke være rigeligt, så udviklingen ikke rullede den vej, den går, nemlig nedad, men den modsatte vej, så man kunne lade alle disse rene partiaktiviteter køre i det politiske system og ikke blandede egentlige embedsmænd ind i dem?

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Først til hr. Thulesen Dahl, som var heroppe og kritiserede statsministeren for, at han ikke citerede hele beretning fra DJØF. Det kan selvfølgelig være svært inden for de eksisterende tale-tidsregler.

Men så vidt jeg kan høre af det, hr. Thulesen Dahl spørger om, og af det, statsministeren svarede, sagde statsministeren jo netop – efter min erindring i hvert fald – at embedsmænd ikke bør involveres i spørgsmål, som ingen relation har til ministerens hverv som netop minister. Det var jo det, hr. Kristian Thulesen Dahl spurgte om, og jeg kan sige, at det er vi helt enige i.

Enhedslisten spørger, om ikke Socialdemokratiet vil trække en grænse med henblik på, at der eventuelt engang kunne komme en borgerlig regering. Jeg vil sige, at jeg er enig med hr. Keld Albrechtsen i, at det selvfølgelig er en skræmmende tanke, men jeg mener, det er vigtigt her, at man henholder sig til de ting, der allerede har skrevet ned. Arbejdsgruppen fra DJØF er kommet med nogle, synes jeg, fagligt velkvalificerede bud på, hvordan forholdet er og bør være, og den betænkning, der kom i 1998, siger det samme.

Hr. Frank Dahlgaard spørger, hvorfor jeg ikke omtalte statsstøtten til folketingsgrupperne i min ordførelse. Det gjorde jeg ikke, fordi jeg sådan set ikke opfattede det forhold som en del af det, der blev stillet spørgsmål om til statsministeren; jeg opfattede det nemlig sådan, at forespørgslen gik på forholdet mellem ministrene og ministrenes embedsmænd. Men jeg skal da gerne sige det på den måde, at Socialdemokratiet som sagt ikke mener, at embedsmænd bør varetage rene partipolitiske opgaver, og det mener jeg heller ikke de har gjort.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg må altså sige til fru Pernille Blach Hansen, at det virker noget tillempet, når statsministeren vil basere hele sin besvarelse i dag på omhyggeligt udvalgte citater og så lige præcis vælger at undlade at komme ind på det afsnit i DJØF-rapporten, der omhandler noget, hvor arbejdsgruppen synes, der er behov for, at man tager politisk stilling til et problem, altså lige præcis det afsnit, hvor man udtrykker betænkelighed over forholdene. Det virker da noget tillempet, og det nærmer sig da det, som hr. Frank Dahlgaard sagde tidligere: at de største løgne måske opstår på den måde, at man undlader at fortælle det vigtigste, det mest afgørende i hele fortællingen.

Jeg må spørge fru Pernille Blach Hansen: Mener hun og Socialdemokratiet, at der ikke er behov for at trække nogen former for grænser, uanset hvilken regering der sidder og måtte sidde efter et valg? Det er noget, vi i Dansk Folkeparti er meget optaget af.

Professor i offentlig forvaltning, Jørgen Grønnegaard Christensen fra Aarhus Universitet, sagde så sent som den 17. november sidste år til Børsen, at markedsføring og propaganda i stigende grad er blevet en del af det politiske liv, og skal der sættes en grænse, skal den sættes udefra af Folketinget. Man kan ikke definere sig ud af problemet, sagde han, og er fru Pernille Blach Hansen så ikke enig i, at der måske er noget, der skal kigges på?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Når jeg hører fru Pernille Blach Hansens svar, kommer jeg til at tænke på statsministerens bestandige spørgsmål: Kunne vi ikke gøre det lidt bedre? Det var ikke noget stort bidrag til fremskridt i denne sag, den socialdemokratiske ordfører havde at tilbyde Folketinget, det var det unægtelig ikke.

Jeg synes, at når man nu også har talt om at bygge bro efter folkeafstemningen den 28. september, kunne man jo godt erkende en lille smule, at de beregninger, som f.eks. økonomiministerens satte embedsmændene til at lave for at skræmme befolkningen, måske ikke var helt rent trav. Det kunne da godt være en tillidsskabende foranstaltning, at man f.eks. sagde: O.k. det, vi brugte embedsmændene til ved den lejlighed, var måske ikke helt fint i kanten.

Men for at komme videre i sagen vil jeg godt hjælpe lidt på vej og fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at der er behov for udarbejdelsen af retningslinjer eller en adfærdskodeks om ministres anvendelse af embedsmænd til politiske formål, beslutter Folketinget efter reglerne i Folketingets forretningsorden § 7, stk. 7, at nedsætte et særligt udvalg til at beskæftige sig med denne sag og eventuelt afgive en beretning herom.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 39).

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herfter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Som et supplement til det spørgsmål, der er rejst af hr. Frank Dahlgaard vedrørende partistøtten og dens stigning i de senere år, vil jeg gerne spørge fru Pernille Blach Hansen, om hun kan bekræfte, at det i hvert fald i forbindelse med de seneste par folkeafstemninger er blevet besluttet her i Folketinget, at der skulle bruges øremærkede midler fra finansloven til informationskampagner op til afstemningerne, og at disse midler blev allokert direkte til ministerier som f.eks. Økonomiministeriet og Udenrigsministeriet.

Jeg vil også gerne spørge fru Pernille Blach Hansen, om hun vil bekræfte, at det kunne være sådan, at man politisk har besluttet, at der skulle bruges midler i de pågældende ministerier til information, og om hun har nogle kommentarer til det.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

For at der ikke skal være nogen misforståelser, vil jeg gerne sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, at i Socialdemokratiet opfatter vi hele den betænkning, der blev afgivet i 1998, og arbejdsgruppens indstillinger fra Nordskov Nielsen-udvalget som værende gældende ret – ikke kun nogle få citater, hvad enten man udvælger det ene eller det andet, men alt.

Med hensyn til om der ingen grænser skal være, mener vi i hvert fald, der bør være to grænser, nemlig at bistanden fra embedsmændene skal angå det, som også Nordskov-udvalget kalder en sag, dvs. at den skal have tilknytning til de funktioner, ministeren varetager netop i kraft af at være minister. Det mener vi heller

ikke der har været nogen problemer med under den nuværende regering.

Enhedslisten spørger, om vi ikke vil erkende, at de beregninger, som Økonomiministeriets embedsmænd leverede op til euroafstemningen, var problematiske. Her vil jeg gerne sige, som også statsministeren sagde, at hverken kampagner op til euroafstemningen eller til andre folkeafstemninger var jo valgkamp. Det drejer sig om lovforslag, som regeringen har fremsat, og som så bliver sendt til folkeafstemning, og vi mener faktisk, der er en klar forskel.

Det hænger så også sammen med fru Elisabeth Arnolds spørgsmål, og jeg kan helt bekræfte, at man også op til euroafstemningen fra politisk side besluttede at øremærke midler, også for at ministerierne kunne oplyse om euroen osv. Jeg mener helt bestemt, det er den måde, vi som politikere skal gøre det på: beslutte at stille nogle rammer til rådighed, så befolkningen kan få mulighed for at få de oplysninger, den har behov for.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Fru Pernille Blach Hansen sagde, at embedsmænd ikke var blandet ind i partipolitisk virksomhed. Jamen så er historien i Ekstra Bladet den 12. januar i år måske helt forkert. Her står der, at den nye fødevarerdirektør har sendt en e-mail, hvor han rykker for oplysninger om ernæring, fordi statsministeren skal på tv om aftenen, og der står i hans e-mail, at baggrunden for den er regeringens stadig faldende tilslutning i befolkningen.

Så er man altså ved at være langt ude. Det er blevet slået hen, som om det var en spøg, og sådan noget. Men er det kun en spøg, eller er det alvor, eller var det bare noget, der blev afsløret? Jeg synes, den sag er for alvorlig til bare at slå det hen og sige, at alt er godt.

Og gældende ret kan vel ikke være to betænkninger, som siger både det ene og det andet og foreslår dit og foreslår dat, og som statsministeren kan citere nogle ting fra, og som jeg kan citere andre ting fra? Det er da ikke gældende ret. Der skal da være nogle præcise regler.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Når fru Elisabeth Arnold spørger fru Pernille Blach Hansen, om der ikke er givet bevillinger til f.eks. Udenrigsministeriet, som jo har en forpligtelse til at bruge nogle penge på oplysnings-

kampagner, kunne fru Pernille Blach Hansen jo passende svare fru Elisabeth Arnold, at en af de aktiviteter, man har valgt at bruge skatteydernes penge på, er at lave en lille informationsterning, eller hvad det nu er. Hvis det er sådan nogle ting, man tænker på, og som man virkelig vil trække frem som et godt bidrag til informationen, er det altså misbrug af skatteydernes penge i allerhøjeste grad.

Men det, der er tale om her i dag, er selvfølgelig langt alvorligere. Det handler om, om der skal trækkes en grænse for, hvad man kan bruge embedsmændene til, og når fru Pernille Blach Hansen svarer mig, at hele DJØF's rapport fra 1993 er udtryk for retsstillingen i dag, må jeg da spørge fru Pernille Blach Hansen, om man har overladt det til DJØF at lave lovgivning. Det kan vel ikke være den rapport, der er gældende ret? Den er et bidrag til debatten om, hvordan man skal trække grænsen, den kan vi så forholde os til, og hvis vi er uenige i den, må vi da arbejde på at få ændret den gældende retspraksis. Det må vel være det, der er den rette betegnelse for DJØF-rapporten, og ikke at den er gældende ret.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt spørge den socialdemokratiske ordfører, om det rent faktisk ikke er at trække den for langt ud, når man forsøger at gøre folkeafstemninger til noget principielt anderledes end folketingsvalg i denne sammenhæng.

Jeg kan se én afgørende forskel, og det er, at ved folkeafstemninger er et stort flertal i Folketinget interesseret i, at regeringen får mulighed for at bruge sine embedsmænd til et bestemt politisk formål. Når der er folketingsvalg, er Venstre og De Konservative og Socialdemokratiet derimod enige om – fordi de ikke ved, hvem af dem der vinder folketingsvalget – at her skal embedsmændene i hvert fald ikke bruges på den ene parts side. Det er vel forskellen mellem en folkeafstemning og et folketingsvalg.

Men så siger jeg, at det er en principløs begrundelse. Det er en fuldstændig principløs begrundelse, og den strider mod det fairness-princip, man skylder befolkningen, nemlig at når der er folkeafstemning, skal de to sider kunne mødes på lige fod og i åben dyst, uden at embedsapparatet bliver brugt på den ene side.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Hr. Frank Dahlgaard spørger til en konkret artikel i Ekstra Bladet. Jeg har også læst den artikel i Ekstra Bladet, jeg tror, det var 12. januar, og jeg må indrømme, at jeg synes, det står utrolig slemt til, hvis man som minister ikke kan bede om nogle faktuelle oplysninger fra et ministerium uden at blive beskyldt for at ville lave partiaktiviteter; hvis man ikke kan bede om nogle faktuelle oplysninger på f.eks. fødevarerområdet, uden at embedsmænd, som af forskellige årsager skriver et eller andet mystisk i en e-mail, bagefter skal anklages for det. Jeg må indrømme, at jeg synes ikke, det er et relevant eksempel at bruge i denne debat.

Hr. Thulesen Dahl spurgte til de to betænkninger. Lad mig formulere mig lidt mere klart og lidt anderledes og måske også lidt mere smart. Den betænkning fra 1998 og den rapport, vi har fra DJØF's arbejdsgruppe, mener jeg er et godt grundlag for at se på forholdet mellem embedsmænd og regering, også som det er i dag, og det er min og Socialdemokratiets klare opfattelse, at regeringen forvalter på baggrund af netop de hensyn, der nævnes i de to rapporter, og det er også efter vores opfattelse en god måde at håndhæve tingene på.

Til hr. Keld Albrechtsen: Det er stadig Socialdemokratiets opfattelse, at en folkeafstemning om et lovforslag, som regeringen har fremsat her i Folketinget, ikke har noget at gøre med partiaktiviteter. Det er ikke det samme som ved et folketingsvalg, hvor der er partiaktiviteter. De to ting synes vi man skal skelne meget klart imellem, og det er også vores opfattelse, at det er det, man generelt har gjort indtil nu ved de folkeafstemninger, der har været i Danmark.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Uanset at en del af diskussionen er kommet til at køre på spørgsmålet om folkeafstemning i forhold til folketingsvalg og har været meget koncentreret om den seneste folkeafstemning, vil jeg godt spørge fru Pernille Blach Hansen, om det ikke er rigtigt, at hvis man ser udviklingen over en 10-, 20-, 30-årig periode, er der tale om helt klare ændringer, helt åbenlyse ændringer. Det fremgår også delvis af de pågældende rapporter, der er citeret fra, at der er helt forskellige opfattelser af en embedsmands rolle i 1970'erne og det, vi tilsyneladende oplever her ved begyndelsen af dette årtusinde.

Er det ikke korrekt, at det er sådan? Og er det derfor ikke en helt principiel diskussion om, hvor det er, man vil hen, og om udviklingen skal fortsætte i det tempo, som det har været tilfældet i de senere år?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne spørge fru Pernille Blach Hansen, om det ikke er påfaldende – hvis vi nu går tilbage til diskussionen om, at midler bliver brugt til information op til en folkeafstemning – at man her pålægger et ministerium at gennemføre en oplysningskampagne om et toppolitisk problem.

Det er et politisk problem, et politisk spørgsmål, man beder ministeriet om at føre oplysningskampagne om, og det er i den forbindelse fuldstændig underordnet, om man bagefter synes, at oplysningskampagnen har været plat eller har været kulørt eller har været poppet, eller hvad. Men selve princippet, som vi diskuterer i dag er jo: Er det passende, at vi fra politisk hold, fra Folketingets side bevilger ministerier midler, som de får besked på, at de skal føre oplysningskampagne for?

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Først til hr. Aage Frandsen: Jeg tror, når vi kigger på 30-40-50-årigt sigt, at det er rigtigt, der er sket en vis ændring af den rolle, som embedsmændene har, også i det danske system. Men som jeg også sagde i min ordførertale, er det vel også en naturlig konsekvens af f.eks. ændringerne i mediernes rolle. Medierne spiller jo en helt anderledes rolle i dag, end de gjorde for 30-40 år siden, og det er måske også en naturlig konsekvens af, at ministerrollen har ændret sig i kraft af, at parlamentarikerne er blevet mere aktive med at stille spørgsmål og indkalde ministrene i samråd osv.

Vi mener ikke nødvendigvis, at den udvikling, der har været, er negativ, og det er så også det, vi diskuterer i dag. Vi er helt enige med f.eks. den betænkning, vi også har haft på banen i dag, og i Nordskov Nielsen-udvalgets konklusion: at en minister både skal have en politisk taktisk rådgivning og en mediemæssig rådgivning for at kunne håndtere det hverv, han i dag har som minister.

Op så kan jeg bekræfte over for fru Elisabeth Arnold, at det, der er centralt, er jo, om det egentlig er Folketinget, der er problemet, når

Folketinget bevilger penge til, at et ministerium kan oplyse om noget, for så efterfølgende at kritisere det, ministeriet har oplyst om. Det er selvfølgelig det mere principielle problem, der også ligger til grund for den debat, vi har her i dag.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Fru Ulla Tørnæs som ordfører.

Ulla Tørnæs (V):

Jeg vil gerne indlede med at takke forespørgeren for at have rejst denne principielle debat her i dag.

Ingen skal være i tvivl om, at der ifølge Venstre er sket et skred i den forkerte retning under den nuværende regering. Ingen skal heller være i tvivl om, at ansvaret for dette skred alene påhviler den nuværende regering, og det har vi givet udtryk for i flere sammenhænge. Vi har tidligere rejst spørgsmålet her i Folketingssalen, i Finansudvalget og i den offentlige debat.

Vi mener ganske enkelt, at den nuværende regering er gået alt, alt for vidt i sin brug af embedsmænd til at udføre rent partipolitisk arbejde og også i sin brug af offentlige midler til finansiering af rent partipolitisk arbejde. Det vil jeg vende tilbage til.

Men lad mig først lige minde om, at det var statsministeren, der i starten af 1990'erne proklamerede moralens årti. Derfor virker det naturligvis i særdeleshed anstødeligt, at det lige præcis er under den nuværende regering, at vi har oplevet dette moralske skred i opfattelsen af embedsmændenes rolle i det daglige politiske arbejde. Moralens årti blev det årti, hvor den fine danske historiske tradition med en politisk neutral administration kom under alvorligt pres. Med statsministerens indtog i Statsministeriet skete der en ændring af den traditionelle opfattelse, idet statsministeren og i øvrigt også en lang række af de øvrige ministre straks ansatte partikammerater på centrale nøgleposter i ministerierne. Flere oprettede ligefrem personlige rådgiverstillinger, og disse blev naturligvis besat med tro partikammerater.

Eksempler på direkte misbrug af embedsapparatet er utallige, og jeg skal her blot nævne et par eksempler.

I marts måned sidste år kom det frem, at arbejdsministeren havde ansat en partikammerat i ministeriet udelukkende med det formål at koordinere arbejdsministerens aktiviteter i valgkredsen i Roskilde. Forleden hørte vi, hvordan der i Fødevareministeriet, som det allerede er

omtalt, blev givet direkte ordre til embedsmændene om, at man nu skulle redde statsministeren og Socialdemokratiet fra de dårlige meningsmålinger. I en intern e-mail hedder det således, og jeg citerer:

»... som departementet har anmodet om senest 15. januar. Baggrunden er regeringens stadig faldende tilslutning i befolkningen. Nu må der gøres noget.«

Formodentlig er der ikke tale om nogen enkeltstående e-mail. Snarere er der nok tale om en klar parole, der også er udstukket i andre ministerier, og dagens dugfriske eksempel på en kammeratlig ansættelse kan ses i dagens B.T., hvor det fremgår, at den nye udenrigsminister har fået ny pressechef – igen en tro partikammerat.

Vi har også oplevet et klart moralsk skred i den form, regeringen har valgt til at markedsføre sin politik på. Listen over store forkromede værker og publikationer, der på glittet papir med regeringens egne ord fortæller om alle dens fortræffeligheder, er nærmest uendelig: »Danmark som foregangsland«, »De første 5 år«, »Det holdbare samfund« og »Forstå skatten«, der blev udgivet som skatteministerens egen lille mandelgave til vælgerne. Selv offentliggørelsen af finansloven bliver årligt fulgt op af en sand byge af forskellige delpublikationer, der roser regeringen og dens ministre. Alt sammen er det udtryk for én stor gang selvros finansieret af skatteydermidler. Jo, her er sandelig sket et skred, vil jeg sige til statsministeren.

Også sidste års stort anlagte folkehøringer var intet andet end en professionel og veltilrettelagt iscenesættelse af Socialdemokratiet. Man kan med rette spørge, om det er en opgave, der dels skal tilrettelægges af embedsmænd og dels skal finansieres af skatteyderne. Den slags vælgermøder burde retteligt finansieres af Socialdemokratiets egne midler.

Folkehøringerne har da også fået det moralske efterspil, at flere embedsmænd ligefrem har følt sig nødsaget til at bede om forflyttelse for at slippe for at lave partipolitisk propaganda, som folkehøringerne jo var. Det er endnu et bevis på det skred, der er sket.

I det ideelle samspil mellem minister og embedsmænd er det afgørende, at ministeren er bevidst om sit ansvar og er parat til at påtage sig det. Det er den helt afgørende og nødvendige forudsætning for et godt og konstruktivt samspil mellem ministre og administration.

Jeg vil blot slutte af med at sige, at jeg er fuldstændig enig med statsministeren i, at vi skal værne om den danske embedsmandsinstitutions integritet og troværdighed.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Så er det hr. Keld Albrechtsen for en kort bemærkning. Og der er en række korte bemærkninger herefter.

(Kort bemærkning):

Keld Albrechtsen (EL):

Nu kan det jo ikke bestrides, at der var mange korrekte eksempler i det, Venstres ordfører fremkom med. Det er jo det beklagelige ved det og årsagen til, at vi er nødt til at have den debat her i dag. Men jeg synes, der er to spørgsmål, der trænger sig på, når vi ser på Venstres egen rolle og eventuelt kommende rolle, og det er, hvorfor regeringens brug af embedsmændene rent propagandapolitisk under folkeafstemningen om euroen ikke indgik i listen af kritikpunkter hos fru Ulla Tørnæs.

Det andet er: Hvad vil Venstre gøre for at forsikre vælgerne om, at Venstre, hvis Venstre får regeringsmagten efter et kommende valg, så vil trække en grænse, således at der ikke sker det her politiske misbrug af embedsværket. Hvordan vil Venstre sikre det? Vil man f.eks. sikre det ved at støtte det forslag til vedtagelse, som Enhedslisten har fremsat? Det kunne jo være en vej til at få udarbejdet en adfærdskodeks, som også gjorde, at man kunne sige til mig, at min mistanke er ubegrundet.

Men jeg vil godt høre, om Venstre vil medvirke til at skabe sådanne garantier.

(Kort bemærkning):

Elisabeth Arnold (RV):

Ligesom hr. Keld Albrechtsen er jeg også helt sikker på, at der var mange korrekte eksempler blandt dem, som fru Ulla Tørnæs nævnte. Jeg synes bare, fru Ulla Tørnæs begyndte lidt langt henne i romanen, for skreddet skete jo før. Jeg vil spørge, om fru Ulla Tørnæs kan bekræfte, at der i Schlüterregeringen blev ansat en rådgiver i det daværende Arbejdsministerium ledet af daværende arbejdsminister Henning Dyremose, hvilket var meget, meget stærkt opsigtsvækkende, fordi man ansatte en partisoldat, og det gav meget anledning til offentlig kritik.

Det er muligt, at partiet Venstre har haft fuldstændig rene hænder i den sag og har syntes, at det ikke var noget, man skulle gøre, men partiet

var dog medlem af en regering, som accepterede, at sådan noget var gængs praksis, og at man godt kunne gøre det. Det har efterfølgende også vist sig, at det var noget, som mange andre partier har gjort senere.

Men jeg synes, at der, når der bliver talt om et moralsk skred og et stort moralsk forfald, nu nok var nogle, der tog det første skridt. Uskyllden blev mistet allerede i den borgerlige regering.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Fru Ulla Tørnæs talte om et klart moralsk skred i anvendelsen og ved ansættelsen af embedsmænd. Nu er fru Ulla Tørnæs jo så dejlig ung, så måske husker hun ikke tilbage til 1980'ernes første halvdel. Der havde vi en konservativ statsminister. Han ansatte en pressechef. Det er ikke altid, statsministeren og andre ministre har haft sådan en. Det var godt nok ikke en partikammerat, som der så kønt blev sagt, men det var dog en partikammerat til koalitionspartiet Venstre, der fik den stilling. Var der noget galt i det? Vedkommende er medlem af Folketinget for tiden.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Lad mig tage hr. Arne Melchior først: Jeg går ud fra, at det er hr. Svend Erik Hovmand, der henlydes til, og der er den eksakte historie rent faktisk, at det var en stilling, som tidligere statsminister Anker Jørgensen oprettede, og efterfølgende søgte hr. Svend Erik Hovmand stillingen og fik den, men han forlod i øvrigt Statsministeriet sammen med daværende statsminister Poul Hartling. Det kan hr. Arne Melchior selv få verificeret ved blot at spørge vor kollega, hr. Svend Erik Hovmand.

Lad mig så gå til hr. Keld Albrechtsen: I Venstre har vi bestemt ikke noget imod, at der sker en præcisering af de retningslinjer, der skal gælde for embedsmændene i centraladministrationen, og for det samspil, der naturligt skal være mellem en regering, dvs. ministre, og embedsmænd. I den sammenhæng vil jeg godt sige, at den betænkning, som allerede har været nævnt flere gange, da vil være et glimrende udgangspunkt for netop at lave sådan nogle retningslinjer – jeg tænker på Bundgård-Nielsen-betænkningen. Så det har vi bestemt ikke noget imod.

Til fru Elisabeth Arnold vil jeg sige: Det er muligt, at der kan findes enkelte eksempler, if

hr. Svend Erik Hovmand-eksemplet, der som sagt var et eksempel på en person, der blev ansat ifølge gældende spilleregler for ansættelse i centraladministrationen. Det er muligt, der kan findes andre enkeltstående eksempler fra før 1993. Men det er en kendsgerning, at eksplosionen, dvs. det egentlige skred, først er sket efter 1993, såvel i ansættelsen af partikammerater i centraladministrationen som i brugen af offentlige midler til markedsføring af regeringspartiernes politik.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Nu kan jeg forstå på fru Ulla Tørnæs, at i en forhåbentlig ikke, men dog måske alligevel engang kommende Venstre-regering vil det blive regnet som en diskvalifikation, hvis en embedsmand er medlem af partiet Venstre, og det ser vi da frem til.

Det, jeg gerne vil spørge om, er så i forhold til de mere konkrete eksempler, fru Ulla Tørnæs nævner, og for bare at påpege sagligheden kan jeg da tage det gode eksempel med folkehøringerne:

Jeg har meget svært ved at forstå, men det kan fru Ulla Tørnæs måske forklare mig, hvordan nogle høringer, som regeringen laver på baggrund af og sammen med Amtrådsforeningen, der har en Venstremand som formand, og Kommunernes Landsforening, der har en socialdemokrat som formand, kan være partipolitiske.

Er det, fordi Venstre pludselig ikke mere støtter på de mange borgmestre og amtsborgmestre, man har siddende i Amtrådsforeningen og Kommunernes Landsforening, eller er det, fordi fru Ulla Tørnæs i mangel på bedre eksempler bare tager alt, uanset hvor meget sagligheden kan bære?

Jeg vil meget gerne høre, hvordan de folkehøringer, som blev indgået og lavet i et samarbejde mellem regeringen, kommunerne og amterne, kan være udtryk for partipolitik.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne takke fru Ulla Tørnæs for at følge op på den diskussion, vi jo havde den 6. september midt i euro-valgkampen, hvor vi havde en debat under lovforslagets endelige behandling her i Folketinget, hvor der jo netop havde været en række eksperter, som havde udtalt sig stærkt kritisk om det misbrug, der fandt sted af em-

bedsmændene i forbindelse med publikationer i euro-valgkampen.

Den diskussion havde vi, og i den forbindelse udtalte hr. Anders Fogh Rasmussen, at han var korrekt citeret i Politiken dagen forinden, hvor han støttede de her eksperter, som råbte vagt i gevær.

Det, der så er mit spørgsmål til fru Ulla Tørnæs nu, er: Når man nu stadig væk bakker op bag den linje, hvad jeg altså er meget, meget glad for, hvordan kommer vi så videre konkret? For vi bliver nødt til om ikke andet så som afslutning på debatten i dag at finde en eller anden form, vi får det her bearbejdet på, så der kommer noget ud i den anden ende og ikke bare får lov til at dalre derudad.

Der er fremsat to forslag til vedtagelse. Jeg kan nævne, at Dansk Folkeparti vælger at støtte dem begge. Men vi er også meget indstillet på, om man kan finde en, ja, jeg havde nær sagt tredje vej, det skal vi jo passe på med – men en anden måde at gøre det på. Men jeg synes bare, det er væsentligt, at debatten munder ud i et slutresultat.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil bare for en sikkerheds skyld spørge fru Ulla Tørnæs, om det er rigtigt forstået, at Venstre er imod, at regeringen – Økonomiministeriet – udsender en pjecce som den her, altså den der med Hvad er den store forskel omkring euroen, som Økonomiministeriet udsendte. Det er ikke et ministerium, der skal udsende sådan en pjecce. Er det ikke korrekt opfattet, at det mener også Venstre? Det er et parti eller en organisation, der skal udsende sådanne pjeccer.

Og det samme gælder for regeringens »Om fremtidens mønt«, som Udenrigsministeriet, Økonomiministeriet står bag: Er det ikke at infiltrere embedsværket og lade dem lægge navn til noget, som hører til ovre i det partipolitiske regi?

Så vil jeg spørge som de andre, der har været oppe, på baggrund af fru Ulla Tørnæs' tale: Hvad er konklusionen? Fru Ulla Tørnæs sagde jo, at man var klar til at præcisere det. Kan man så støtte nogle af disse forslag til vedtagelse, som er fremsat?

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Lad mig sige til fru Pernille Blach Hansen: Jeg tror kun, at det er fru Pernille Blach Hansen, der

har en så ideel opfattelse af resultatet af folkehøringerne, som der gives udtryk for her. Hvis man åbner aviser, hvis man læser, hvad folk skriver om præcis folkehøringerne, så er der den opfattelse, som jeg gav udtryk for her på Folketingets talerstol, nemlig at det var ren markedsføring af Socialdemokratiets politik og intet andet.

Der er også flere citater i medierne af fru Pernille Blach Hansen selv, der siger, at nu skal vi ud og tale med vælgerne i øjenhøjde. Det handler altså om at markedsføre fru Pernille Blach Hansen og Socialdemokratiet. Det er den gængse opfattelse af resultatet af regeringens folkehøring.

Hr. Thulesen Dahl spørger: Hvordan kommer vi videre? Skal vi gå en tredje vej? Jamen det er da muligt. Det korte af det lange er, at vi i Venstre gerne ser en præcisering af, hvilke retningslinjer der skal gælde for samspillet mellem centraladministrationen og regeringens medlemmer.

Til hr. Dahlgaard vil jeg sige, at vi for så vidt er helt enige i det indhold, de pågældende pjeccer har, som hr. Frank Dahlgaard fremviste her fra Folketingets talerstol. Og som vi sagde tilbage i, nu erindrer jeg ikke, om det var i august eller september, så havde vi sådan set gerne set, at de pjeccer var blevet udgivet for partimidler, fordi regeringen med udgivelsen af pjecerne sådan set gav hr. Frank Dahlgaard en platform for en meget, meget negativ debat. Så derfor havde vi gerne været hele den diskussion foruden.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Da fru Ulla Tørnæs jo nu har vist, at hun kender partiet Venstres historie og danmarkshistorien med hensyn til, hvem den første var, der blev ansat, vil jeg godt have, at fru Ulla Tørnæs forholder sig til, om ikke det i virkeligheden er den allerallerførste. Det var, da de uskyldsrøne blev ramt på det tidspunkt, altså da den daværende statsminister ansatte et partimedlem som informationsmedarbejder. Det var noget nyt. Det var aldrig sket før. Det var uden om de normale kanaler.

Men det er den ene diskussion, og det er også det, en række af fru Ulla Tørnæs' eksempler går på, nemlig at man ansætter såkaldte partikammerater.

Det andet er jo så at bruge embedsapparatet. Jeg synes, at det i virkeligheden er det mere interessante, for det første kan man jo se, og jeg sy-

nes ikke altid, det er lige begavet at gøre det, for det forudsætter jo, at de pågældende er de mest begavede, og det er jo ikke altid tilfældet, bare fordi man er en god kammerat. Men det andet er jo det mest interessante.

Det vil jeg godt spørge om: Er det noget, som Venstre så vil gøre op med i det tilfælde at ulykken skulle ske om et par årtier, at man skulle komme i regering? Er det noget, Venstre virkelig vil gøre op med, altså det, at man bruger embedsapparatet og embedsværket?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg siger tak til fru Ulla Tørnæs for svaret på min forrige korte bemærkning. Hendes svar var ikke nogen modsigelse af, hvad jeg havde oplyst. Der kom blot den yderligere oplysning, at hr. Anker Jørgensens pressechef forlod embedet, samtidig med at hr. Anker Jørgensen forlod Statsministeriet. Jo! Hr. Anker Jørgensens pressechef forlod embedet, samtidig med at hr. Anker Jørgensen forlod sit embede. Jeg synes, at jeg kunne høre det fra fru Ulla Tørnæs. Hvis hun ikke vidste det, så meddeler jeg hende det her ved som en konkret kendsgerning. Så der var altså ikke noget skred.

Det ville da også være højst mærkværdigt, hvis en socialdemokratisk statsminister ansatte en pressemedarbejder, som var erklæret Venstreman. Det ville da blive alt for svært for de to – og vice versa naturligvis. Det er så naturligt, det er så følgerigtigt, tilsvarende findes i et stort antal lande, også i Sverige og Norge, og det har aldrig vakt ubehagelig opsigt, og det bør det heller ikke gøre.

Det er naturligt, at det foregår på den måde, og jeg takker så i øvrigt for, at svaret bekræftede – og det kunne jo heller ikke være andet, for jeg oplyste også kun dér kendsgerninger – hvad jeg oplyste fru Tørnæs om. Så der er ingen grund til at hidse sig op i debatten i dag, for der er ikke sket noget moralsk skred af nogen som helst art.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Ulla Tørnæs bekræfter, at Venstre gerne vil have nogle retningslinjer, og det er da rart at høre. Men svaret på, hvordan vi skal få de retningslinjer, står uægtelig noget uklart for ikke at sige fuldstændig ubesvaret tilbage.

Der ligger to forslag til vedtagelse, der kan sætte gang i sagen. Vi kan ikke rigtig få halet ud af fru Ulla Tørnæs, om Venstre vil støtte et af de

to forslag eller måske dem begge, eller om Venstre måske har et andet forslag. Det kan jo også være, at Venstre vil gå konkret til værks og måske sige til regeringen sammen med os andre, at det i hvert fald ikke er en god idé, hvis regeringen nu giver sig til at holde folkehøringer om EU efter samme model som de folkehøringer, man tidligere har afholdt.

Jeg går ud fra, at Venstre vil være med til at sige det til regeringen. Jeg ved, at statsministeren påtænker sådan nogle EU-propagandafolkehøringer, og jeg går ud fra, at fru Ulla Tørnæs kan bekræfte, at Venstre ikke ønsker, at regeringen skal gøre det.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Af hensyn til historieskrivningen er jeg nødt til lige at gentage denne her lille episode med den såkaldte første politiske embedsmand. Hvis hr. Arne Melchior ellers havde tid til at lytte, vil jeg lige gentage den her historie med hr. Svend Erik Hovmand.

Sagen er den, at tidligere statsminister hr. Anker Jørgensen oprettede en stilling i Statsministeriet, en pressemedarbejderstilling. Så sker der det, at hr. Anker Jørgensen falder ved det følgende folketingsvalg, og hr. Poul Hartling bliver statsminister. Hr. Poul Hartling ansætter hr. Svend Erik Hovmand til stillingen som pressemedarbejder efter helt gængse spilleregler. Da stillingen allerede var slået op under hr. Anker Jørgensen, søgte hr. Svend Erik Hovmand stillingen og fik den. Jeg tilføjede så også af hensyn til historieskrivningen, at hr. Svend Erik Hovmand forlod Statsministeriet sammen med hr. Poul Hartling, da denne ikke længere var statsminister.

Det er ifølge hr. Svend Erik Hovmand, der er min kilde til denne her lille beretning, hvad der rent faktisk skete tilbage i begyndelsen/midten af 1970'erne.

Så vil jeg blot gentage også over for hr. Aage Frandsen og hr. Keld Albrechtsen, at vi i Venstre sådan set er meget interesseret i at få præciseret retningslinjerne for samspillet mellem centraladministrationen og regeringen. Spørgsmålet er, hvordan det så nøjagtig skal udformes. Der er jo som nævnt allerede fremsat to forslag, men debatten er jo ikke slut med det. Jeg går ud fra, at vi har endnu et par timer, hvor vi skal snakke sammen her i dag, og så kunne det jo være, at vi nåede frem til en tredje vej, som også hr. Thulesen Dahl tidligere efterspurte.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Nu er jeg lidt ked af, at fru Ulla Tørnæs på det nærmeste citerer mig for noget, jeg ikke mener at have sagt. Jeg mener nemlig, at jeg aldrig har sagt noget med »ned i øjenhøjde«. Men jeg kan da blive klogere, hvis fru Ulla Tørnæs kan fremsive gode citater.

Jeg kan godt forstå, at Venstre ikke er interesseret i at diskutere kvalitet i den offentlige sektor, for det er jo ikke en af Venstres mærkesager. Jeg kan godt forstå, at det irriterer Venstre, at kommunerne og amterne og regeringen i forning går sammen om et projekt, der hedder »Service og velfærd«, som netop bruger folkehøring som et af instrumenterne.

Men jeg vil gerne have fru Ulla Tørnæs til at præcisere endnu en gang uden at inddrage min person, hvordan det kan være, at det, når regeringen laver et projekt sammen med KL, sammen med Amtsrådsforeningen, som jo sådan set omfatter alle de politiske partier, i hvert fald de to kommunale organisationer, så kan være partipolitik.

Har Venstre talt med sine folk i kommunerne og amterne om det? For så må Venstre på Christiansborg være meget træt af, at deres folk er gået med i et sådant projekt med regeringen, når det jo tydeligvis er regeringens partipolitik.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Når jeg tidligere i debatten sagde, at jeg naturligvis var meget tilfreds med, at Venstre holdt fast i det, der var givet til kende under behandlingen tilbage i september omkring euro-lovforlaget, så ligger der jo også i det, at Venstre ved den lejlighed slog sig op på, at man ved talrige lejligheder havde forsøgt at råbe vagt i gevær i forhold til regeringens ageren bl.a. i forhold til publikationer og misbrug af embedsmænd osv.

Det er også derfor, at vi føler, at det er med at smede, mens jernet er varmt, og så finde ud af, hvordan vi kommer videre, så vi får sat en effektiv stopper for de her ting, så det ikke får lov til at fortsætte. Der må jeg altså sige, ligesom flere andre jo også har sagt, at der ligger nogle forslag til, hvordan man så kunne arbejde videre med det inden for en meget kort tidsfrist for at nå frem til et resultat.

Jeg håber meget og vil opfordre til, at et flertal her i Folketinget finder ud af at konkretisere, hvordan man kommer videre med det her, og får sat en klar tidsgrænse på, hvor lang tid sådan

et arbejde må løbe, så man i indeværende folketingssamling får sat en stopper for, at regeringer – uanset om det er den her eller en kommende – kan bruge embedsmændene på den måde, det er sket i den forgangne tid.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

I lighed med tidligere ordførere vil jeg også godt opfordre Venstres ordfører, fru Ulla Tørnæs, til at gå ind i en reel debat om de forslag til vedtagelse, som er fremsat, eller, såfremt Venstre ikke kan støtte et af disse forslag, som allerede er fremsat på nuværende tidspunkt, så gå aktivt ind i en debat om at få skruet et forslag sammen, som et flertal her i Tinget i dag kan stå bag.

For nu har fru Ulla Tørnæs adskillige gange sagt, at Venstre er interesseret i at få præciseret spillereglerne mellem centraladministrationen og regeringen, og hvis det står til troende, og jeg tror, det gør det, også efter at have hørt fru Ulla Tørnæs' ordførertale, som var endog mere markant en forespørgerens, hr. Frank Dahlgaards, så påhviler der altså også Venstre i dag en pligt til, hvis det ikke skal være det rene ordgas, at tilvejebringe det flertal, som jeg rent faktisk tror, der er i Tinget.

Så er det nemlig ikke Folketingets partier i øvrigt, der blokerer for, at der sker noget. Hvis Venstre ikke tager teten, så er det Venstre, og det harmonerer ikke med det, som Venstre og fru Ulla Tørnæs har sagt i dag. Derfor vil jeg meget opfordre fru Ulla Tørnæs til at komme ud af starthullerne.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Lad mig blot sige til hr. Jann Sjørnsen, at debatten jo ikke er slut, og at det arbejde, som hr. Jann Sjørnsen efterlyser, er i fuld gang i dette øjeblik, men det kan vi altid vende tilbage til.

Så bliver jeg nødt til at sige til Socialdemokratiets politiske ordfører, fru Pernille Blach Hansen: Jeg betvivler ikke fru Pernille Blach Hansens naivitet omkring folkehøringerne.

Hvis fru Pernille Blach Hansen gjorde sig den anstrengelse at læse anmeldelserne af folkehøringerne, og hvordan vælgerne har opfattet Socialdemokratiets folkehøring, så vil det være noget andet end det, som fru Pernille Blach Hansen antyder, og jeg ved ikke, men hvis formanden tillader det, kunne vi jo godt tage en debat om kvalitet i den offentlige sektor og i det hele taget om det danske velfærdssamfund. Den

tager jeg gerne med fru Pernille Blach Hansen, men jeg bliver nødt til at bede om tilladelse hos formanden, da jeg anser det for at skride ud over den dagsorden, der er i dag, men jeg ved ikke, hvad formanden har af kommentarer til det.

Hr. Thulesen Dahl har jeg sådan set svaret, i og med at jeg også svarede hr. Jann Sjursen, som jeg gjorde, så det vender vi tilbage til.

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Nej, vi holder os til dagens tema.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal blot beklage, at når jeg i min første korte bemærkning talte om begyndelsen af 1980'erne, så var det faktisk begyndelsen af 1970'erne, og jeg takker selvfølgelig fru Tørnæs for den berigtigelse, og den stemmer også helt overens med, hvordan det selvfølgelig er. Men stadig væk beviser begivenheden, at dette altså også har været god latin for en Venstrestatsminister, og der er derfor ikke årsag af nogen art til hverken at tale om moralsk forfald eller pege fingre ad den nuværende statsminister.

Jeg synes slet ikke, det er forkert, at det er sådan, for det ville være fuldstændig bagvendt og snørklet og meningsløst, hvis det var anderledes.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Man må jo konstatere, at Venstres folketingsgruppe inden denne her debat ikke rigtig har haft tid til at forberede sig på, hvad der skulle ske, eller hvad der kan have været, men man har ikke gennemtænkt, hvad man ligesom ville foretage sig her under debatten i dag. Det kan vi jo så ikke få at vide på nuværende tidspunkt. Men det regnestykke må vi så vende tilbage til ved debattens afslutning.

Men der er et spørgsmål, som jeg godt vil gentage, og som jeg stillede fru Ulla Tørnæs, for det kan ligesom en lakmusprøve tjene til at få frem, om Venstre mener det her alvorligt eller ej. Det er spørgsmålet, om Venstre bakker op bag regeringens påtænkte EU-høringer, de folkehøringer, statsministeren ved flere lejligheder har sagt, han vil holde om EU, og som jeg jo meget frygter vil være efter regeringens sædvanlige folkehøringsmodel, som fru Ulla Tørnæs har ta-

get så kraftigt afstand fra. Derfor går jeg ud fra, at Venstre så også må tage afstand fra de påtænkte EU-høringer.

Det synes jeg ligesom er et afgørende punkt og en prøve på Venstres vilje i denne her sag.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Jeg skal først sige noget til hr. Arne Melchior, hvis ellers han er til stede i Folketingssalen. Det er han ikke, men jeg vil alligevel sige det af hensyn til Folketingets forhandlinger: Der er en væsentlig forskel på eksemplet med hr. Svend Erik Hovmand og de eksempler, som jeg listede op i min ordførertale, nemlig at i eksemplet med hr. Svend Erik Hovmand blev pkt. 4 i konklusionen i denne her betænkning fra Bundgård-Nielsen-udvalget nøje overholdt, idet opslagsreglerne ved ansættelse af særlig rådgiver blev fulgt. Det vil altså sige, at statens officielle regler for opslag af stillinger blev overholdt i tilfældet hr. Svend Erik Hovmand.

Så vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen: Jeg aner ikke, hvad det er for EU-høringer, regeringen planlægger. Men man kunne jo forestille sig, at Europaudvalget eller måske Enhedslisten selv afholdt høringer. Jeg ville ikke have noget imod, hvis Europaudvalget afholdt høringer om EU. Det ville jeg faktisk finde var ganske naturligt.

Jeg mener oven i købet, at det er i god overensstemmelse med Folketingets forretningsorden. Så hvis det er det, hr. Keld Albrechtsen hentyder til, ville jeg synes, at det var helt fint. Men ellers aner jeg ikke, hvilken form for høring det er, hr. Keld Albrechtsen har hørt statsministeren tale om.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne takke fru Ulla Tørnæs for det citat, hun læste højt. Det handlede om, hvordan reglerne havde været under ansættelsen af hr. Svend Erik Hovmand, og det viser jo netop, hvor utrolig svært det er at sætte grænserne.

Vil man have en politisk ansættelse, så får man en politisk ansættelse. Vi kan herinde lave lige så mange regler, vi vil. De politiske realiteter betyder, at der også vil blive ansat folk ud fra rene partipolitiske hensyn, og sådan har det altid været, og sådan vil det fortsat være.

Jeg vil sige tak til fru Ulla Tørnæs.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Jamen jeg skal blot kvittere for taksigelsen fra fru Elisabeth Arnold og gentage, hvad jeg også var inde på i min ordførertale, nemlig at de punkter, der er opstillet i Bundgård-Nielsen-betænkningen, ville være et glimrende udgangspunkt for udarbejdelsen af de retningslinjer og spilleregler, som jeg allerede har nævnt op til flere gange her fra Folketingets talerstol. Så jeg vil sige til hr. Thulesen Dahl, at jeg er helt sikker på, at vi kan nå frem til en tredje vej.

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Fru Lene Espersen som ordfører.

Lene Espersen (KF):

Meget af debatten indtil videre i dag har drejet sig om embedsmændenes rolle, men det er jo ikke alene det, som forespørgslen omhandler.

Jeg synes sådan og ikke kun set ud fra et bredt synspunkt, men måske også ud fra et mere principielt synspunkt, at det er meget væsentligt, når man diskuterer, hvor grænserne bør gå, ikke kun for ministrenes brug af embedsmænd, men også for den brug af statens penge, som følger med, når man kører kampagner, at understrege, at der påhviler den til enhver tid siddende regering et meget stort etisk ansvar for, at den opfører sig korrekt, og at den ikke misbruger de mange muligheder, den har for at benytte både embedsværket og selvfølgelig også skatteborgernes penge til rent partipolitiske formål.

Jeg mener faktisk, at det vil være forkert i forhold til den del af offentligheden, der følger debatten i dag, hvis man står tilbage med et billede af, at det, der er det altoverskyggende og eneste problem i hele den her store diskussion, er nogle embedsmænd, der ikke kan finde ud af at trække nogle grænser for, hvad de skal gøre og ikke gøre. Jeg mener ikke, at det er en rigtig måde at beskrive virkeligheden på.

Jeg er ganske enig med mange af de ordførere, der tidligere i debatten har fremhævet, at der i hvert fald er ét eksempel på en embedsmand, der har opført sig problematisk, og det er selvfølgelig historien fra Ekstra Bladet, hvor der bliver henvist til, at man må gøre noget for at rette op på meningsmålingerne. Det er et eksempel på – selv om det muligvis bare er ment i en spøg – hvordan en embedsmand ikke bør agere.

Hvden derfra og så til at sætte hele embedsmandsapparatet på anklagebænken mener jeg faktisk, at der er et meget langt stykke vej at gå,

og jeg mener faktisk ikke, at det er dér, hovedproblemet er i den diskussion, som vi har for øjeblikket. Tværtimod tror jeg på, at hovedproblemet er, at den siddende regering desværre ikke altid er god nok til at skelne imellem, hvad man med rette kan sige er en regerings informationsopgave, hvilke oplysninger det påhviler en regering at lade tilgå befolkningen, og hvilke opgaver der egentlig burde ligge i partimæssigt regi.

Et af de steder, hvor Det Konservative Folkeparti mener, at regeringen er gået for vidt, er i hele den her store samlede værkpublikation »Danmark som foregangsland«.

Hvis man gennemser det store kulørte værk, vil man kunne se, at det først og fremmest giver udtryk for nogle partipolitiske betragtninger, som regeringen står inde for, men saglighedsværdien kan man godt sætte et meget stort spørgsmålstegn ved. Og det er meget problematisk, at man altså har en regering, der i den her udstrækning benytter publikationer til at lave propaganda på egne vegne.

Jeg anerkender, at man som minister, som regering, har behov for at komme med masser af saglige publikationer, også publikationer, som oppositionen er politisk uenig i, men et eller andet sted må grænsen gå, og der er ingen tvivl om, at der med den siddende regering er sket et skred.

Vi er af den samme opfattelse som tidligere ordførere, nemlig at hele den her folkehøringsidé, som man er startet på, egentlig i princippet ikke er noget, der bør høre hjemme som en del af regeringens måde at agere på. Det burde høre hjemme i partimæssig sammenhæng, som noget partipolitisk. Det er i langt de fleste tilfælde et spørgsmål om mikrofonholderi for den minister, som emnet vedrører, og har sådan set ikke særlig meget at gøre med, at man er ude og varetage ens opgave som minister. Det er et vælgermøde.

Derfor mener vi også, at det er et af de områder, hvor regeringen for ikke at få den her langvarige diskussion burde have været så klog, at den havde sagt, at det er sådan nogle vælgermøder, man afholder, og ladet partikasserne betale for dem. Det havde været klogere.

For at foregribe begivenhedernes gang er vores holdning den samme, hvis og såfremt man skulle ønske at holde nogle EU-folkehøringer, hvor der er et par udvalgte ministre, der skal ud og tale med befolkningen. Vi mener egentlig ikke, at det er en opgave, som ministre skal sendes

ud på. Der er masser af muligheder for i vælgermæssig sammenhæng at gøre de her ting.

Endelig når det gælder embedsmændene: Der vil vi da også gerne, som så mange andre her i salen, være med til at se på, om der er noget, vi kan gøre for at klargøre, hvordan grænserne er. Men under henvisning til den her side 123, som har været genstand for så megen diskussion, synes jeg også, det er væsentligt at få påpeget, at det er meget svært at trække grænser. Det er jo lige præcis det, der er konklusionen fra DJØF.

Jeg og Det Konservative Folkeparti er åbne overfor, at vi prøver at finde en eller anden form for kompromis, hvor vi prøver at trække de her grænser. Det kræver bare nogle konkrete, fornuftige tiltag, så er vi villige til at se på det.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Lene Espersens konklusion, nemlig at det er svært at trække grænser, er jeg fuldstændig enig i. Og jeg synes i øvrigt, at fru Lene Espersen havde nogle meget afbalancerede synspunkter på mange af de problemstillinger, der er til debat her, men jeg synes, at med kritikken af publikationsserien »Danmark som foregangsland« fejlbødte fru Lene Espersen situationen.

Det ligger helt klart efter de betænkninger, vi har citeret så flittigt fra i dag, at rene partipolitiske aktiviteter må man ikke sætte sine embedsmænd til at lave. Men hvad skal man gøre, hvis regeringen er en koalitionsregering mellem flere forskellige partier? Skal man gå rundt med indsamlingsbøssen i de forskellige partier og sige, at nu prøver vi at se, hvor mange penge vi kan samle sammen, så vi kan lave en lille publikation?

Eller hvis man nu spørger om, hvad regeringens visioner er på velfærdsområdet, på pensionsområdet, på miljøområdet eller sådan noget, og regeringen som sådan skal komme med nogle visioner, må man så kun bruge uglittet papir, fordi det ikke må koste noget, må man ikke bruge embedsmænd til det, skal man hjem i sine partisekretariater og finde folk dér?

Hvad gør man, når man skal præsentere et partis visioner, hvis man ikke må lave et »Danmark som foregangsland«?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil blot spørge, hvad den konservative ordfører har af konklusioner. Jeg synes, det var en god tale, men hvad vil Det Konservative Folke-

parti gøre ved det? Der ligger jo nogle vedtagelsesforslag her i Folketinget, og andre tiltag kan vel tænkes, men hvad vil man gøre?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til fru Elisabeth Arnold om de her publikationer »Danmark som foregangsland«. Jeg synes faktisk, at jeg i mit indlæg gjorde en hel del ud af at præcisere, at det, der er noget af problemstillingen i den her diskussion, er, at der påhviler regeringen en meget stor etisk forpligtelse til selv at finde den rette balance.

Hvis fru Elisabeth Arnold kigger ned ved siden af min stol, så ligger der, jeg ved ikke, hvor mange forskellige publikationer der hedder »Danmark som foregangsland«. Og ikke nok med det, men når man så skal revidere det, man har skrevet, fordi man har gættet forkert eller ikke har haft den politiske vilje til at gennemføre tingene, så kommer der en ny, der hedder revideret udgave. Og jeg må indrømme, at dér synes jeg, at regeringen er gået over stregen.

Jeg sætter ikke spørgsmålstegn ved, at man som regering i visse sager og i visse sammenhænge skal have lov til at gøre befolkningen opmærksom på, hvad det er, man mener, og hvad ens synspunkter er, men man skal ikke misbruge det. Og der er altså tale om en så massiv informationskampagne, som med fru Elisabeth Arnolds ord alene har til formål at give udtryk for, hvad det er, regeringen vil, hvad regeringens politiske grundlag er. De ikke er udtryk for statistik over ditten og datten, som kan bruges i mange sammenhænge.

Jeg synes, der er en forskel, og jeg synes, man skal være varsom med at bruge den slags publikationer som løftestang for mange politiske tiltag. Der må man bruge de almindelige rapporter og redegørelser osv., som i årevis, i årtier er blevet brugt som det vigtigste arbejdsredskab for en minister til at starte en debat.

Her er der altså sket et skred, som vi finder er uheldigt, og som i sidste ende også er et anliggende i forhold til skatteyderne, fordi det er dem, der betaler for festen.

Til hr. Frank Dahlgaard vil jeg sige, at vi synes ikke, at de to forslag til vedtagelse, der ligger lige nu, er så tilfredsstillende, som vi kunne ønske os, men vi ønsker gerne at fortsætte forhandlingerne igennem denne her forespørgsel med henblik på at finde et fælles grundlag og en vedtagelse, der bedre præciserer retningslinjerne.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jo, men kunne fru Lene Espersen så ikke begynde at løfte en flig af sløret for, hvad det er for overvejelser, man gør sig i den borgerlige lejr. Man får lidt fornæmselse af, at fru Lene Espersen og fru Ulla Tørnæs måske ikke helt har gjort deres hjemmearbejde godt nok.

Men o.k., så starter vi, hvor vi står nu, for det er jo vigtigt for os andre at vide, hvis det skulle kunne lykkes at lave en vedtagelse under denne her debat, hvad det egentlig er, man vil. Kunne vi ikke få en lille smule bud på det?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg tror i meget høj grad, at det er et spørgsmål om forskelle i stil, der gør, at fru Lene Espersen ikke bryder sig om den meget kulørte serie, som ligger i en stor stak ved siden af hendes stol.

Hvis man sammenligner med den stil, som Schlüterregeringen havde op igennem 1980'erne, så må man sige, at det meget var præget af Schlüters valgsprog, som jo var, at politik er noget bras. Man brugte ikke tid på at lave bøger om visioner eller den slags ting. Man mødtes en gang imellem til et teselskab for at finde ud af, om man havde et fælles fodslag, havde et fælles grundlag, og så sagde han i øvrigt, at politik er noget bras.

Sådan kan man se forskelligt på, hvordan man skal præsentere en regerings politik. Jeg synes, man må have lov til at bruge både embedsmænd og offentlige penge til at præsentere en regerings visioner i en appetitlig og indbydende udgave.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Først til fru Elisabeth Arnold: Jamen vi må så konstatere, at der altså er en uenighed mellem Det Radikale Venstre og Det Konservative Folkeparti i den her sag.

Der er mange, mange gode grunde til at lave debatbøger og komme med visioner for, hvad man gerne vil med fremtidens samfund osv. Det, der er hele det principielle spørgsmål, er, om det er skatteborgerne, der skal betale for, at man kan lave alle de her publikationer, og der synes jeg måske, at det ville være mere passende, at man, når man lavede et forlag, så fik ens partikasse til at betale for det frem for at lade det være noget, som skatteborgerne betaler.

Til hr. Keld Albrechtsen: Jamen altså ét sted, hvor man i hvert fald kunne tage fat – det er bare et forslag, og der henviser vi igen til den fæmøse side 123 i betænkningen fra DJØF – og noget af det, jeg synes er allervæsentligst, er det, der står om, at risikoen er, at embedsmændene reelt bliver aktører i det partipolitiske spil med uheldige konsekvenser for administrationens integritet og troværdighed.

Det allerallervæsentligste i hele diskussionen omkring embedsmændenes rolle er, at vi har en sikkerhed for, at integriteten og troværdigheden er til stede, uanset hvem der har regeringsmagten. Dermed mener jeg også, at arbejdsgruppen har ret, når de siger, at de vil advare imod, at embedsmænd bliver sat i situationer, hvor de reelt varetager politikerrollen. Og det synes jeg faktisk er et godt udgangspunkt, hvis det er sådan, at vi skal arbejde videre med et forslag til vedtagelse.

Det, jeg synes er krystalklart, er, at man skal skelne imellem det at være embedsmand og være politiker, og at en minister i en regering er den person, der sidder med ansvaret. Det kan ikke fedtes af på andre. Embedsmændene skal have en mulighed for at sige fra, hvis de føler, de bliver drevet ud i et partipolitisk spil, hvor de ikke hører hjemme.

(Kort bemærkning).

Økonomiministeren (Marianne Jelved):

Jeg føler en oprigtig trang til at prøve at nuancere det skrift, som hedder »Danmark som foregangsland«, for det bliver nu brugt som eksempel på noget, der er partipolitisk, eller som er kritisabelt, under den overskrift, som denne forespørgselsdebat handler om.

»Danmark som foregangsland« er en idé, der er undfanget af den tidligere finansminister, Mogens Lykketoft, og mig på en studietur til New Zealand. Det er benchmarking. Det er et forsøg på at lave benchmarking på en række områder. Holland og Danmark var de første, der lavede benchmarking i Europa. Nu laver alle landene i EU det som aftalt i EU-regi. Det er analyser af, hvor styrke og svagheder er på områder, som man mener er centrale for, at Danmark som nation kan klare sig godt i en verden, der forandrer sig uafsladelig. Jeg vil utrolig gerne se den regering, der kan undlade at udarbejde den slags ting.

Så kan man kritisere titlen, men titlen er jo udtryk for det fælles mål, at Danmark skal klare sig godt, og hvilket parti er imod det? Hvordan bæ-

rer man sig ad med at få en mere nuanceret debat om de store politiske udfordringer, Folketinget står over for uanset regeringsfarve?

Økonomiministeriet har lavet en stor analyse, der hedder »Et bæredygtigt pensionssystem«, for at beskrive, hvad det er for udfordringer, vi står over for.

Vi laver så mindre, letlæselige bøger for at udvide den debat til vælgerne, og jeg håber sandelig, at en hvilken som helst regering, der kommer til at sidde i Danmark, varetager den slags opgaver af hensyn til den brede debat og demokratiet og vælgerne, borgernes mulighed for at følge med i, hvad det er, der er udfordringerne.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jamen så får vi endnu en gang præciseret, at der er forskel på Det Radikale Venstres opfattelse af den her slags publikationer og Det Konservative Folkepartis. Men jeg fastholder, at jeg mener, der er et voldsomt problem med publikationer som »Danmark som foregangsland«.

Nu hører vi, det er benchmarking, men hvis benchmarking kan bruges til noget, så skal det være en saglig sammenligning: Hvordan er forholdene i ét land, hvordan er forholdene i et andet land. Så jeg vil gerne citere fra »Danmark som foregangsland« om Danmarks position i international belysning. Her er der nogle sammenligninger af, hvad folk er tilfredse med og utilfredse med, og ikke så overraskende er befolkningen under middel tilfreds med sådan noget som skattetrykket.

Hvad står der så i den her saglige, debatskabende bog? Der står, at på skatteområdet er der ingen tvivl om, at det høje danske skattetryk udgør en barriere i forhold til velstandsudviklingen. Derfor er skattetrykket placeret under middel. Undersøgelsen tyder på, at det danske skattesystem, givet det høje finansieringsbehov, efter skattereformen ikke er indrettet mindre hensigtsmæssigt end de øvrige landes i undersøgelsen.

Vi har altså her en rapport, der på trods af, at folk siger, at det er under middel, drager præcis den modsatte konklusion. Næ, her går det hujende, hejende godt. Det er vidunderligt med et højt skattetryk.

Det synes jeg er et eksempel på, at det her bliver misbrugt til en politisk målsætning til at fremføre nogle politiske ønsker og nogle politiske visioner ...

Den fg. formand (Gitte Seeberg):
Taletiden er overskredet.

Lene Espersen (KF):

... og det er ikke det, benchmarking handler om.

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Vi går videre i ordførerrækken. Hr. Aage Frandsen.

Aage Frandsen (SF):

Den rejste forespørgsel er jo central i forhold til spørgsmålet om forholdet mellem minister og embedsmænd og forholdet mellem den udøvende og den lovgivende magt.

Som det allerede er fremgået, er relationerne diskuteret i to rapporter, nemlig i den rapport, som DJØF udsendte i 1993, og så i den betænkning, der er afgivet på baggrund af en debat, vi havde her i Folketinget rejst på foranledning af SF. Ud fra dem kan man sige, at der er nogle principper, som er alment anerkendte:

For det første er embedsmændene ministrenes rådgivere i sager, som ministrene har at arbejde med som ministre, og det indebærer jo, at en minister i meget stort omfang kan trække på sine embedsmænd, og det er almindeligt anerkendt, at sådan er det.

For det andet tror jeg, at der er enighed om, at der er grænser for, hvad en minister kan bruge embedsmændene til i forhold til arbejdsfunktioner, som rettelig hører hjemme i et sekretariat for det pågældende parti, som ministeren tilhører. I den forbindelse er det også vigtigt at understrege den integritet, som ministerens embedsmænd må være omgærdet af.

For det tredje er der også enighed om, at under valgkampe må ministrene ikke bruge embedsmænd i forbindelse med valgagitation.

Så er der som et fjerde punkt noget, hvor der er en uenighed. Det er i spørgsmålet om folkeafstemninger, hvor vi erkender, at der er forskel på en situation, hvor der er folketingsvalg, og en situation, hvor der er folkeafstemninger. Men vi anerkender ikke, at det ikke er centralt, at man også i forbindelse med folkeafstemninger har nogle retningslinjer at gå efter, fordi det netop er en helt særlig situation, der er tale om, lige så vel som det under alle omstændigheder er centralt at diskutere og forholde sig til og få præciseret, hvad ministeren kan bruge sine embedsmænd til i forbindelse med det almindelige politiske arbejde.

Der er i betænkning nr. 1394 nogle præciseringer og nogle synspunkter om, hvad begrundelsen er for, at man i en valgkamp ikke kan bruge embedsmænd på samme måde som ellers i forbindelse med sager. Her vil jeg godt understrege, at det er vores opfattelse, at det ikke kun er i forbindelse med folketingsvalgkampe, at det er vigtigt at få præciseret tingene. Det er også i forbindelse med folkeafstemninger, og det er selvfølgelig i det hele taget i forbindelse med ministrenes brug af embedsmænd i det daglige arbejde, at det er vigtigt at få det præciseret.

I den forbindelse synes jeg også, det er vigtigt at få frem, at der er tale om, at der er sket ændringer. Der er tale om ændringer over tid, som for alvor tog fart i 1990'erne, men de tog deres begyndelse allerede i 1970'erne og fik lidt mere fat i 1980'erne. Og i forhold til spørgsmålet om folkeafstemninger så tror jeg også, at man kan se, der er en klar forskel på det, der var tale om i 1972, og det, der var tale om ved sidste folkeafstemning; der er en klar forskel på, hvad embedsmænd blev brugt til.

Der har været fremdraget en række ting, hvorom man kan sige, at det var noget, som blev anvendt denne gang, og som ikke er det, vi normalt anvender. Der er nævnt pjecen, som Økonomiministeriet udsendte. Og jeg vil også nævne, at der i forbindelse med debatten om Vismandsrapporten kom kommentarer fra to departementschefer. Jeg er helt sikker på, at kommentarer fra departementschefer var ikke noget, vi så i 1972 og nok heller ikke i 1982. Så på den måde har der været et skred.

Det er meget vigtigt, at man i forbindelse med disse rapporter, som kommer fra ministeriet, og som jo kommer i en meget lind strøm, er opmærksom på den integritet, som disse rapporter gerne skulle være omgærdet med. Det er også derfor, at vi lægger meget afgørende vægt på, at vi fortsat får rapporter fra andre og mere uafhængige institutter som Transportrådet og Det Økonomiske Råd.

Så er der spørgsmålet om, hvordan vi skal slutte denne her debat. Og her er det jo sådan, at en række partier har sagt, at de gerne vil have, at vi vedtager et eller andet. Så er der også nogle, der siger, at det ikke er nødvendigt, at der bliver vedtaget noget. Det er sådan set det, der altid er regeringens særlige kendetegn, nemlig at man helst ikke vil have vedtaget noget.

Det, vi mener er vigtigt at få vedtaget noget om, er, at vi får nogle præciseringer af, hvad det er, der kan ske i forhold til at bruge embeds-

mændene i valgkampe – de er nogenlunde præcise – ved folkeafstemninger og så i det hele taget i det almindelige, daglige arbejde. Derfor skal jeg på SF's vegne fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer,

- at der er sket en forøgelse i embedsværkets medvirken i aktiviteter, der tidligere er blevet varetaget af de politiske partier,
 - at embedsmænds medvirken ved opgaver, der snarere er partipolitiske, er undergravende for embedsmændenes troværdighed,
 - at opmærksomheden i denne forbindelse særlig skal rettes imod embedsværkets arbejde i forbindelse med valgkampe,
- opfordrer Folketinget regeringen til at præcisere grænserne for, hvad ministre bør bruge embedsværket til, så embedsmænds troværdighed ikke lider overlast.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 38).

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se foran). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

I Dansk Folkeparti er vi naturligvis meget tilfredse med, at vi får den her debat i dag. Vi mener, at der klart er behov for en afklaring af embedsmændenes rolle i det politiske system og i særdeleshed efter den måde, regeringen agerer på i forhold til sine embedsmænd. Forespørgselsdebatten følger også godt op på de spørgsmål, jeg har rejst i spørgetiden i november og december om samme emne.

Specielt eurovalgkampen tilbage i september måned gav et udgangspunkt for at få en debat om de her ting. Regeringen havde travlt med at udgive pjecer for at fortælle om euroens lyksaligheder. De pjecer og publikationer, som regeringen kom med, var markant ensidige og havde alene til formål at tegne et billede af, hvorfor et nej ikke kunne vælges af befolkningen. Det var en direkte valgkamp, hvor regeringspartierne var en part, men hvor de brugte regeringens embedsapparat i deres kamp for at tjene partipolitiske synspunkter.

Den største debat havde vi naturligvis om den pjece med Lise Nørgaard, der tilfældigvis kom samtidig med en stor annoncekampagne,

som blev igangsat, hvor Lise Nørgaard argumenterede for, at man skulle stemme ja til euroen og ja til, at kronen blev fjernet.

Den direkte involvering i kampagnen så vi også udtrykt – det er kommet frem efterfølgende – igennem det oplæg til annoncer med tidligere vismænd, som man i Statsministeriet og Økonomiministeriet tog initiativ til, endda med tidligere vismænd, som ikke var klar over sammenhængen og ophavsmændene til annoncen.

Men i eurodebatten var det ikke første gang, vi så de her ting rulle over scenen. Folkehøringerne, som allerede har været nævnt, er også udtryk for, at man udøver en ren partiaktivitet gennem regeringsapparatet og bruger ministers embedsmænd til det. Også oprettelsen af Task Force, som det så typisk hedder på nydansk, som man tog initiativ til i august 1997 op til den senere folkeafstemning om Amsterdamtraktaten, var udtryk for, at man sagde til embedsmændene, at de skulle udføre arbejde, som havde et egentlig partipolitisk sigte.

Nu har vi så senest set, at socialministeren til landets ældres udsender et ønske om, at de skal skrive om deres liv. Det synes vi i øvrigt er godt at ældre gør, men det er igen en aktivitet, som normalt vil ske gennem de råd, nævn, udvalg, ting og sager, som nedsættes både af Folketinget og af regeringen til at arbejde med de her ting. Men her ser vi en aktivitet, »Skriv om dit liv«, der sendes direkte til pensionisterne som et partipolitisk initiativ, som skal fremme en bestemt ministers popularitet i forhold til et kommende valg.

Det er sådan nogle ting, der gør, at det er nødvendigt at trække nogle klare grænser, og der synes vi, at det udgangspunkt, der er nævnt i DJØF-rapporten side 123, er et godt udgangspunkt. Det er lige præcis det afsnit, hvor DJØF-rapporten peger på nogle ting, der er uheldige, som statsministeren nok af samme årsag valgte at glemme i sin opremsning af citater fra samme rapport. Det er nemlig et godt udgangspunkt for en videre debat, at det er Folketingets ansvar, at der bliver trukket nogle klare grænser.

Det er det samme synspunkt, professor i offentlig forvaltning, Jørgen Grønnegård Christensen, gav udtryk for i november i Børsen, hvor han klart siger, at markedsføring af propaganda i stigende grad er blevet en del af det politiske liv, og skal der sættes en grænse, så skal den sættes udefra gennem Folketinget. Man kan ikke definere sig ud af problemet, siger han.

Vi er meget enige i det synspunkt, og det er også derfor, at Folketinget må kende sit ansvar og derfor være med til at definere en grænse.

Vi har så netop hørt et forslag til vedtagelse af hr. Aage Frandsen på SF's vegne, som siger, at regeringen skal komme med et udspil til, at vi får defineret den grænse, så Folketinget kan sætte den grænse.

Vi forstår SF's udspil på den måde, at vi dermed kommer videre i processen, og derfor skal jeg på Dansk Folkepartis vegne sige, at vi støtter det forslag til vedtagelse, som vi meget håber vil kunne få flertal her i Folketinget. På den måde vender vi tilbage til spørgsmålet og får trukket vores klare grænse i forhold til, hvad regeringen må bruge embedsmændene til, så vi undgår det misbrug, der har fundet sted gennem den senere årrække.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Som det fremgik af min ordførersamtale tidligere og også af besvarelserne af de spørgsmål, der blev rejst til min ordførertale, så er vi i Venstre meget interesseret i at få nogle præciseringer af de forskellige retningslinjer. Jeg kan derfor på Venstres vegne varmt anbefale det forslag til vedtagelse, som hr. Aage Frandsen for lidt siden fremsatte.

Jeg skal derfor blot, da nu det skal være et spørgsmål, spørge hr. Kristian Thulesen Dahl, om Dansk Folkeparti ser det forslag til vedtagelse, som hr. Aage Frandsen kom med, som en mulig tredje vej.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Nu kan jeg forstå, at Dansk Folkeparti også støtter hr. Aage Frandsens forslag. Der står jo i det forslag, så vidt jeg lige erindrer, at der særligt skal rettes opmærksomhed imod embedsmandsværkets arbejde i forbindelse med valgkampe, men der står ikke noget om folkeafstemninger.

Da Dansk Folkeparti så åbenbart vil støtte det her forslag, må jeg jo forstå det sådan, at Dansk Folkeparti nu anerkender, at der er stor forskel på en folketingsvalgkamp og på en folkeafstemning. Det må jo være derfor, at Dansk Folkeparti nu støtter SF's forslag. Jeg formoder også, at det så er baggrunden for, at SF's forslag ser ud, som det gør, nemlig at SF nu anerkender, at den kritik, der har været under folkeafstemningsdebatten, var lidt ved siden af, og at vi nu er ovre i en

ny fase, hvor vi kun koncentrerer os om valgkamp.

Skulle hr. Aage Frandsen føle sig foranlediget til at gå op og stille spørgsmål til hr. Kristian Thulesen Dahl og også svare på det her spørgsmål, vil jeg da hilse det meget velkommen.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg ved ikke, om hr. Kristian Thulesen Dahl hørte, at jeg i mit indlæg nævnte, at vi også mener, at det er vigtigt at få præciseret forholdene omkring folkeafstemninger, men at der selvfølgelig er en forskel mellem en folketingsvalgsituation og en folkeafstemning, og at det i begge situationer er vigtigt at lave præciseringerne.

Jeg håber, at hr. Kristian Thulesen Dahl også forstod det på denne måde.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til fru Ulla Tørnæs: For at man kan finde en tredje vej, skal der jo være to i første omgang, og spørgsmålet er, om der kun var én, så det her i virkeligheden er den anden vej, men det kan vi måske lige diskutere.

Sagen er i hvert fald, at det, der er afgørende for os, er, at vi kommer videre med den her sag, og at vi ikke får debatten til at stoppe med de diskussioner, der er her i dag.

Så må jeg sige til fru Pernille Blach Hansen, at jeg forstår sådan set godt frustrationen hos Socialdemokratiets politiske ordfører, det er jo en træls situation – for at sige det på godt jysk – at komme i som regering, at Folketinget ser ud til måske at kunne samles om, at man vil videre, fordi man faktisk mener, regeringen har overtrådt de grænser, der bør være for regeringens brug af dens embedsmænd.

Men det er nu engang et faktum, at sådan tegner det jo, og det er ganske udmærket. Må jeg bare henvise til, at netop i den DJØF-rapport fra 1993, som der hele tiden er henvist til, står jo, at det, der er afgørende, er at sikre, at rene partiaktiviteter bør holdes uden for ministeriets systemer. Det er jo det, der er afgørende. Og det er klart, at det er, uanset om vi har at gøre med en valgkamp eller en folkeafstemning. De aktiviteter, som bør finde sted i partierne selv, skal finde sted i partierne. Det har de ikke gjort, og jeg har nævnt en række eksempler i mit indlæg, hvor Dansk Folkeparti mener, at man klart har overskredet de rammer, og der er det nødvendigt for Folketinget at få trukket grænserne klarere op,

så også den nuværende regering, uanset hvor lang tid den end måtte sidde, kan forstå, hvor grænserne er.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Jeg skal bare endnu en gang sige til hr. Kristian Thulesen Dahl, at vi jo sådan set hele tiden har sagt, at vi er enige i, at rene partiaktiviteter ikke skal udføres i ministerierne. Det er der slet ingen uenighed om.

Jeg vil godt lige have bekræftet for at være helt klar over, hvad der står i det her forslag til vedtagelse: Er hr. Thulesen Dahl enig med mig i, at hr. Aage Frandsens spørgsmål lige før skal forstås sådan, at den tekst, vi har her, kun dækker folketingsvalgkampe? Så ordet valgkampe, der indgår her i forslaget til vedtagelse, dækker kun valgkampe til Folketinget og ikke debatter til folkeafstemninger. Det vil jeg gerne bede om et klart svar på.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg har nu to gange hørt hr. Thulesen Dahl sige, at han gerne ser, denne debat fortsætter, og jeg forstod ham begge gange sådan, at debatten her i dag er et led i en fortsættende debat. Det opfatter jeg på den måde, at hvis debatten f.eks. fortsætter i Udvalget for Forretningsordenen, hvor den meget naturligt vil høre hjemme, vil det tilfredsstillende hr. Thulesen Dahl.

Jeg mener ikke, der er basis for nogen vedtagelse af nogen som helst beslutning i dag; det er heller ikke nødvendigt, det fremmer ikke sagen, og vi har de nødvendige retningslinjer i de tre betænkninger henholdsvis udtalelser fra 1990'erne.

Er det rigtigt forstået, at en fortsat debat i Udvalget for Forretningsordenen, hvor partierne jo alle sammen er stærkt repræsenteret, vil tilfredsstillende hr. Thulesen Dahls ambitioner?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil blot spørge hr. Aage Frandsen, om ikke det er rigtigt forstået, at det forslag til vedtagelse, der er fremsat her fra SF's side, ligger tæt på det, jeg selv og nogle af de andre er kommet med.

Jeg synes ikke, det er tosset. Når der synes at kunne fremskaffes et flertal for den vedtagelse, så vil jeg da anbefale SF's vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Nu skal vi passe på, at frustrationerne ikke får et omfang, så man glemmer at høre, hvad der bliver sagt.

Altså det har jo stået lysende klart for alle og enhver, at der er tale om to situationer i forhold til 1, et folketingsvalg, og 2, en folkeafstemning. Det siger jo sig selv.

Det, der så er tale om, er, om ikke der er behov for i begge situationer at få trukket en klar grænse for, hvordan det her Folketing mener, embedsmændene kan blive brugt i ministerierne, hvornår man kan bruge dem, og hvornår man ikke kan bruge dem. Det synes vi der er et behov for, og det mener vi at eurofolkeafstemningen klart viste at der er.

Så ser vi nu et forslag til vedtagelse, som kan sætte skub i den debat, så vi får sådan en afklaring, og så er vi da nogle skarn, hvis ikke vi varmt støtter sådan et forslag til vedtagelse.

Så spørger hr. Arne Melchior, om ikke det var nok, hvis vi nu skubbede det her over i Udvalget for Forretningsordenen og så tog debatten dér.

Nej, for i forslaget til vedtagelse her, er det, at man kommer videre med debatten krydret med den ikke uvæsentlige detalje, at man samtidig markerer, at regeringen er gået over grænsen. Man udtaler en kritik af den udvikling, der finder sted. Det synes vi er meget formålstjenligt, og derfor finder vi, at forslaget til vedtagelse sætter fokus på nogle områder, som er væsentlige at få med til den videre debat.

Så kommer der en redegørelse, så kommer der en ny politisk diskussion, og så må vi jo finde ud af, hvor partierne står i forhold til, hvad embedsmændene så fremover skal tage sig af, og hvad embedsmændene skal holde fingrene fra.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Det Konservative Folkeparti støtter også SF's forslag til vedtagelse, og jeg vil bede hr. Kristian Thulesen bekræfte, at det måske, når det er så bredt partimæssigt funderet, er den her tredje vej, vi skal gå for at finde en eller anden form for enighed om nogle retningslinjer, der for alles vedkommende medfører, at de er med til at lave den nødvendige beskyttelse af embedsmandsapparatet, så det ikke bliver taget indtægt for partipolitiske meninger, som ikke er dets, og således, at det heller ikke kommer i en situation, hvor det føler, at dets integritet står på spil.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Jeg er helt enig i den her debat, men jeg synes, der er en del forvirring om, hvad forslaget til vedtagelse egentlig handler om, for hvis jeg forstod hr. Kristian Thulesen Dahls efterfølgende ordveksling rigtigt, så sagde han, der er behov for debatten både i forhold til folketingsvalg og i forhold til folkeafstemninger.

Jeg ved godt, det måske er lidt uden for dagsordenen her, men jeg synes af hensyn til Folketingets senere afstemning, at det er meget vigtigt at vide, hvad det her forslag til vedtagelse reelt indeholder, og derfor synes jeg da, det ville være meget formålstjenligt, hvis forslagsstilleren, hr. Aage Frandsen, på et tidspunkt kunne komme op og give udtryk for, hvad ordet valgkampe betyder. Er det kun folketingsvalg, eller er det også EU-afstemninger?

Jeg kan forstå på hr. Kristian Thulesen Dahl, at hans opfattelse er, at det er begge dele. Det vil jeg gerne have bekræftet, men jeg vil også meget bede hr. Aage Frandsen om på et senere tidspunkt at gå ind i debatten og klart præcisere, om det her kun gælder folketingsvalg eller også gælder, når vi snakker folkeafstemninger.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Først til fru Lene Espersen: Jeg er blevet belært om, at der ligger to forslag til vedtagelse før, det kunne så være den første og anden, og så er det rigtigt, at så er det her den tredje vej.

Med hensyn til det langt mere væsentlige og alvorlige, nemlig beskyttelse af embedsmænd, er det jo fuldstændig rigtigt, at det er embedsmændens rolle set fra embedsmændens synspunkt, der er i centrum, og det er jo også derfor, DJØF-rapporten fra 1993 i meget vidt omfang tager sit udgangspunkt i, hvordan embedsmændens rolle skal være for at beskytte embedsmanden.

Derfor er det bestemt ikke en uvæsentlig del af debatten her, at det selvfølgelig handler om, at man sørger for, at man ikke har politiske partier som modspillere, og at visse partier oveni også har embedsmændene i ministerierne som ekstra modspillere, men at man har fair play. Og så handler den anden halvdel af debatten selvfølgelig om beskyttelse af embedsmanden og hans rolle.

Så til fru Pernille Blach Hansen: Jamen sagen er jo altså, at valgkampe nu engang er valgkampe, og der står jo hverken folketingsvalg eller

folkeafstemning i det forslag, der ligger. Sagen er, at efter denne debat med den her vedtagelse, har Folketinget sendt en opfordring til regeringen om at præcisere grænserne for, hvad ministre bør bruge embedsværket til, så embedsmænds troværdighed ikke lider overlast.

Regeringen bør da notere sig, at der er en lang række partier, der har givet udtryk for, at de finder, at grænserne blev overtrådt i forbindelse med folkeafstemningen om euroen, og at en stor del af kritikken i forhold til det rent faktuelle, også med den udvikling, der er sket efter den 28. september, og en stor del af debatten da er gået på, at de tal og ting, man har brugt i publikationer op til den 28. september, har været stærkt kritisable.

Det ville da være en mærkelig regering, der snakker om brobygning, og jeg ved ikke hvad på EU-området, som ikke tager det til sig og tager det med i den redegørelse, der måtte komme til Folketinget. Så det forventer vi selvfølgelig at regeringen gør.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Der er tre pinde. Pind tre siger, at opmærksomheden i denne forbindelse særligt skal rettes mod embedsværkets arbejde i forbindelse med valgkampe.

»Denne forbindelse« refererer jo til pind to; hvis det havde været pind ét, havde der stået »hin«; men det her er »denne forbindelse«.

Det, der er centralt dér, er så ordet valgkampe. Det går på både folketingsvalgkampe og også folkeafstemninger. Folkeafstemninger er også en valgkamp. Men det, der er centralt, er, at det anerkendes også i debatten, at der er forskel på de to situationer. Valgkampe kender man sådan set godt i forvejen, og derfor skal man også kigge på den anden situation. Det er selvfølgelig det, som et flertal i Folketinget gerne beder regeringen om at komme med et oplæg til at få præciseret. Så vender vi tilbage til snakken engang senere.

Det var for at få en præcisering af nogle af de centrale ting, men det er en erkendelse af, at der er forskel på de to situationer.

Den fg. formand (Gitte Seeberg):

Hr. Arne Melchior som ordfører.

Arne Melchior (CD):

Hr. Frank Dahlgaard, dagens forespørger, sagde, at administrationen er uafhængig. Det forstod jeg han var tilfreds med.

Jeg mener, han har uret. Selvfølgelig er regeringens administration, dens apparat og dens medarbejdere ikke uafhængige. Der er slet ikke nogen, der er uafhængige. Men altså, hvis den skulle være uafhængig, så må han jo mene politisk uafhængig. Skulle embedsmænd være uafhængige af deres arbejdsgivere? Deres arbejdsgivere det er ministrene. De er ikke bare politiske chefer, de er også administrative chefer i deres ministerium, og regeringschefen er chef over alle cheferne.

Selvfulgelig har regeringen, den til enhver tid siddende regering, ret til at instruere embedsværket til næsten hvad som helst, som ikke er ulovligt eller ikke sandfærdigt, som det er blevet udtrykt i sammenhængen.

Arbejdskraften fra embedsmændene m/k stilles til rådighed fuldt ud, også hvad deres kreativitet angår. Selvfølgelig skal en minister kunne komme med en idé, et forslag, en mere eller mindre løs tanke og sige: Udarbejd det for mig, udarbejd et foredrag, udarbejd en skitse til en artikel, udarbejd en besvarelse til Folketinget.

De er forpligtede med liv og sjæl og hele deres kraft til at tjene den til enhver tid siddende minister. Alt andet er en misforståelse. Dette, at det er statskassen, der betaler embedsmændene, betyder ikke, at det er statens embedsmænd. Det er ministrenes embedsmænd. Det er helt og klart givet, og jeg vil advare enhver, der drømmer om nogen sinde at blive minister i dette land, imod at gå for vidt i kampen her og lave begrænsninger, som man selv med garanti kommer til at overtræde bagefter.

Ja, jeg har egentlig ikke meget mere at tilføje. Jeg synes, hele debatten er om ikke en stor storm, så en meget lang storm i et meget lille glas vand.

Så kom fru Lene Espersen med eksempler på brochurer, som den nuværende regering har udgivet. Jeg vil bede fru Lene Espersen læse de brochurer, skrifter osv., som er udarbejdet af embedsmænd på ministerens vegne, og som er udgivet, og de vil alle sammen være fyldt op med glæde ved og pral over resultater, som den på det tidspunkt siddende regering har opnået, og direkte eller indirekte vise kritik af andre veje, som er foreslået af andre partier.

Det er helt uundgåeligt. Derfor tror jeg ikke, at det, nogle – mange tilsyneladende – her i sa-

len søger efter for nu at puste med, når det blæser, nemlig at gøre det bedre, give bedre retningslinjer end dem, der er i de tre betænkninger og udtalelser fra 1990'erne, altså helt nye arbejder, lader sig gøre.

Jeg forstår ikke, hvad det er, SF's forslag til vedtagelse vil med at beskytte embedsmændene, så deres troværdighed ikke lider overlast. Er der nogen embedsmænd, der har klaget over, at deres troværdighed har lidt overlast i det, der er sket i den nuværende eller en tidligere regering? Jeg har ikke hørt om det. Det er da dejligt med sådan en omsorg, men lad være at lade, som om det er for embedsmændenes skyld, det gøres. Det er selvfølgelig i egen partitaktisk interesse, at det sker.

SF's forslag til vedtagelse opfordrer jo ikke til andet, end at regeringen skal præcisere nogle grænser. Jeg tror som sagt, det er uladsgjærligt at gøre det bedre, end det allerede er sket i de nærmest foregående år, og jeg tror, det er ugørligt at gøre det én gang for alle, for situationerne skifter så utrolig meget, så man kan ikke lave en facitliste eller en positiv- og en negativliste, som siger, det må du, og det må du ikke, for der er ingen, der har fantasi til at forestille sig, hvad der alt forekommer af situationer.

Jeg tror nok, at hvis det ser ud til, at der bliver flertal for denne her overflødige vedtagelse, vil jeg foreslå min gruppe at stemme blankt til den, for regeringen må da gerne sidde og nørkle lidt med det og lave sådan et stykke papir, men jeg synes, det var meget naturligt, hvis der var flere partier, der var inddraget i det, og derfor var jeg før inde på Udvalget for Forretningsordenen.

Vi kan altså ikke juble over en sådan vedtagelse. På den anden side er den jo ganske uskadelig, så den kan vel godt få lov at passere med et nik.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Hr. Arne Melchior tog fat i min bemærkning om de uafhængige embedsmænd. Ja, uafhængige af partipolitik er de, eller bør de være, og skal de være.

Jeg vil spørge hr. Arne Melchior, om ikke det egentlig er meget rigtigt, hvad fru Agnete Engberg skriver i Politikens kronik den 13. november sidste år, hvor hun skriver, at det er nødvendigt, at embedsmænd hverken er ministerens eller ministeriets, men derimod statens og almenvellets. De er demokratiets vagtmestre. Den offentlige etos skal præciseres, og embedsmændene

bør uddannes til at varetage den og at udvise civilkurage, også når bølgerne går højt.

Det er lige præcis det, det drejer sig om. Er det ikke meget godt sagt, at det, vi taler om her, er demokratiets vagtmestre, og at den rolle ikke skal ændres ved det skred, som har fundet sted?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Er hr. Arne Melchior ikke enig i, at der har været en udvikling over 10, 15, 20 og i virkeligheden formentlig 30 år i retning af, at embedsmænd i større og større udstrækning bruges til det, som vel også lige så godt kunne være defineret som partipolitisk arbejde?

Der er sket en udvikling. Jeg siger ikke, om den er god eller dårlig, men er det ikke vigtigt at få præciseret, i hvilket omfang man synes denne udvikling er rigtig?

Jeg taler ikke om, at den nuværende regering specielt har lavet et skred. Der er sket en udvikling, som er stærkere i de senere år, end den var i 1970'erne, men det er en udvikling over 20-30 år, vi taler om.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Frank Dahlgaard forklarede nu dette om den uafhængige administration sådan, at den skal være uafhængig af partipolitik. Også dette tillader jeg mig at betragte som en umulighed.

Regeringens politik vil jo altid være i overensstemmelse med det parti eller de partier, der danner regeringen. Derfor vil der være fuld overensstemmelse mellem regeringens politik og de partier, som ministrene tilhører. Det kan ikke være anderledes, og alt andet er noget skønmaleri og luftsteg, som ikke hører hjemme i det levende liv.

Det samme gælder fru Agnete Engbergs udtryk om, at embedsmændene skal være demokratiets vagtmestre. Det tror jeg ikke der står i nogen stillingsbeskrivelse. Nej, de er, som jeg sagde før, ministrenes embedsmænd, og de har sandelig på samme måde som ansatte i det private erhvervsliv eller i organisationer den pligt at udføre ledelsens instruktioner af deres fulde evne og deres fulde hjerte.

Til hr. Aage Frandsen vil jeg sige, ja, der er klart sket en udvikling. Jeg tror, udviklingen begrænser sig til, at der er mere offentlighed om disse ting. Jeg er sikker på, at hvis videnskabsmænd gravede ned i Klaus Berntsens regerings-tid eller forud for den, så ville ministrene den-

gang have benyttet embedsmændene på nøjagtig samme måde og i samme udstrækning og stillet samme krav som de nuværende ministre. Der skrives bare mere om det, og det gør ikke noget, det er jeg tilfreds med, men jeg tror ikke, der er sket nogen ændring. Jeg tror aldrig, det har været anderledes, end som jeg har sagt til hr. Frank Dahlgaard, at embedsmænd er til rådighed for den til enhver tid værende minister.

Elisabeth Arnold (RV):

Det har jo indtil nu været en meget spændende debat og også en meget vigtig debat netop om forholdet mellem den politiske og faglige administrative ledelse af landet.

Jeg vil ikke strække mig så vidt som til at sige tak til hr. Frank Dahlgaard, fordi han har rejst forespørgslen, for han har jo netop rejst præcis de samme spørgsmål i talrige onsdagsspørgetider og også ved adskillige skriftlige spørgsmål, så det er jo i og for sig bare en ny måde at føre debatten på. Men jeg synes, den har været spændende at lytte til, også fordi vi har fået lejlighed til at opfriske nogle af de rapporter og betænkninger, der har været som udløbere af forskellige politiske begivenheder, som har givet anledning til betæneligheder.

Nordskov Niensens rapport er jo fremkommet som en konsekvens af tamlisagen, hvor en minister bad nogle embedsmænd om at gøre noget, der var ulovligt. Så har der været andre spørgsmål og andre betænkninger, som er foranlediget af andre hændelser. Det viser jo blot, at vi ikke løser problemet ved blot at lave en ny betænkning, hver gang der kommer en hændelse, vi ikke bryder os om.

Vi har i virkeligheden kun to instanser, der kan sætte grænserne for, hvad embedsmænd kan blive sat til af deres ministre. Den ene instans er Folketinget, som kan give den pågældende minister et mistillidsvotum, og den anden instans er vores domstole, som kan afprøve, om der er sket noget ulovligt.

Det, man skal slå fast, er, at alle de rapporter, som vi har nævnt i dag, siger, at politisk rådgivning er o.k., politisk rådgivning er nødvendig, ministerier er politiske arbejdspladser, ministre er politikere, og enhver forestilling om, at det skulle være anderledes, er naiv.

I Nordskov Niensens rapport siges det, at politisk rådgivning er o.k., og rådgivning med hensyn til mediehåndtering og mediefremførelse er også o.k. Hensynet skal først og sidst tages til

sandheden. Man må ikke lyve, og man må ikke skrive noget, der er fordrejet, man skal sige sandheden, men den må gerne være præsenteret på en måde, som gør den lettere forståelig, og som kan præsenteres i medierne på en opmærksomhedsvækkende måde.

I Ombudsmandens svar står, at det specielt er lovgivningens rammer, og det er klart, det burde være indlysende, men også, at man især skal tænke på, at den politiske rådgivning kun går, til der bliver udskrevet folketingsvalg. I det øjeblik, der bliver udskrevet folketingsvalg, kan man ikke beskæftige sig med politisk rådgivning af ministre, for man skal også kunne rådgive ministerens efterfølger på præcis samme gode måde, som man har kunnet rådgive den siddende minister.

Derfor vil jeg godt sige om forslaget fra SF, der handler om opmærksomheden, som særligt skal rettes imod embedsværkets arbejde i forbindelse med valgkampe, at der mener jeg faktisk, at det, der står i Nordskov Niensens rapport, er så præcist, som det overhovedet kan blive, og at årsagen jo er så meget desto mere indlysende, nemlig at det embedsværk, som jo skal fortsætte efter et folketingsvalg, også skal kunne arbejde lige så godt med den kommende minister som med den forrige. Derfor kan man ikke bruge embedsværket i forbindelse med f.eks. en genvalgskampagne for en minister eller en ren partimæssig valgkamp.

Derfor mener jeg ikke, at begrebet valgkampe i den udtalelse her kan forstås på en meget anden måde, end at det er det samme, som allerede står i Nordskov Niensens rapport.

Om de andre pinde i hr. Aage Frandsens forslag til vedtagelse vil jeg blot sige, at jeg ikke er enig i det første, der står, nemlig at der er sket en forøgelse af embedsværkets medvirken til aktiviteter, der tidligere blev varetaget af politiske partier. Jeg mener faktisk i høj grad, at der er tale om helt nye typer aktiviteter, som ikke i samme grad nogen sinde er blevet varetaget af politiske partier.

Endvidere vil jeg sige til sidst, at opfordringen til regeringen om at præcisere grænserne for, hvad en minister bør bruge embedsværket til, mener jeg simpelt hen er en blankocheck til enhver regering. Jeg mener ikke, at vedtagelsen bringer noget nyt, men det er selvfølgelig altid interessant for Folketinget at kunne vedtage noget, som sætter en eller anden dagsorden.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil bede fru Elisabeth Arnold ikke kun se på teksten, men også høre, hvad der siges i debatten, og begrebet valgkampe går på valgkampe, men der er forskel på folketingsvalgkampe og folkeafstemninger. Jeg tror, der er en forståelse for i Folketinget, at der er en forskel dér, og det er derfor, det kunne være problematisk, hvis man sagde, det var ét, for det er det ikke. Det er det første, jeg godt vil bede om.

Det næste, jeg godt vil bede om, når det drejer sig om første pind, er, at det godt kan være, det er nye områder, der dukker op, men ikke overalt, og vi er jo nogle politiske partier, der i hvert fald har betragtet tilsvarende arbejde, som i dag er i ministeriets regi, som vores partiarbejde.

Endelig det sidste, nemlig tilkendegivelsen af, at det er en blankocheck. Jeg synes ikke, at regeringen skal sige, det er en blankocheck. Jeg synes, regeringen skal lave det arbejde, som Folketingets flertal på et tidspunkt vedtager at den skal lave.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Fru Elisabeth Arnold siger, at embedsmændene skal tage hensyn til sandheden, og det er den, de skal komme med, og så er den ikke længere. Ja, det er det, men så enkelt er det vel ikke.

I forbindelse med eurokampagnen kom Økonomiministeriet og Finansministeriet med en meget tyk rapport på 500-600 sider: »Danmark og euroen«. Det kunne også diskuteres, men det er sådan noget, som ministerier kommer med.

Men når de så går videre, og Økonomiministeriet kommer med sådan en pjece med en, jeg havde nær sagt skuespiller, men en kendt – hvad er den store forskel? – nemlig Matadors moder, på forsiden og skriver om, hvordan forsiden og bagsiden ser ud på mønterne, det var vist bagsiden og forsiden, og begynder at tale om, at det er på bagsiden, der er noget med EU, men på forsiden er dronningen – i Tyskland siger man omvendt, ikke sandt? – og alene fremhæver de positive ting, men ikke de betænkeligheder, som f.eks. vismændene fremhævede, så er det jo ikke hele sandheden. Så er det et fordrejet billede, og sådan noget skal embedsmænd og et ministerium holde sig væk fra. Det hører partierne til.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg tager ordet, fordi jeg synes, fru Elisabeth Arnolds respekt for Folketinget som institution er falmet betragteligt i forhold til det, jeg ellers har hørt fra fru Elisabeth Arnold og fra radikal side, altså at sådan noget med den vedtagelse dér er bare noget, regeringen kan hoppe op og falde ned på, og det dér med, hvordan man ønsker at bruge de midler, der afsættes til oplysningsvirksomhed, kan de sådan set selv finde ud af. Det er sådan stilen fra fru Elisabeth Arnold, når vi diskuterer de her ting.

Derfor føler jeg anledning til at spørge fru Elisabeth Arnold: Når jeg nu står her med et sæt pjecer i den ene hånd og én pjece i den anden og så prøver at kigge på indholdet af de her pjecer, hvad er forskellen så? Jo, de her pjecer herovre – der er 6 stk. i den her lille håndfuld – omhandler, hvorfor man skal stemme ja til euroen, fortræffelighederne ved euroen. Den her pjece herovre omhandler argumenter for, at man skulle stemme nej.

Men det er ikke den eneste forskel på de her to ting, jeg har i hænderne. Forskellen er også, at de herovre er betalt over Udenrigsministeriets budget som udenrigsministerens bidrag til, hvorfor man skal stemme ja. Den herovre er betalt af Dansk Folkepartis partibudget. Der er altså en væsentlig forskel ikke bare i indhold, men også i, hvem der har lov til at betale for de her ting.

Kan fru Elisabeth Arnold ikke godt se, at der er et problem her? Og det er noget af den problemstilling, vi forsøger at diskutere her i dag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Først til hr. Aage Frandsen: Jeg lytter også, og jeg er godt klar over, at hr. Aage Frandsen selv lægger en fortolkende forskel ind i ordet valgkamp, at der er forskel på en folketingsvalgkamp og folkeafstemningskampagner. Det anerkender jeg fuldt ud. Jeg lytter også. Jeg er også godt klar over, hvad hr. Aage Frandsens dagsorden er.

Derfor vil jeg sige: Blankocheck til regeringen? Man beder regeringen om at præcisere grænserne for, hvor nogle aktiviteter skal gå, og vi ved alle sammen gennem den lange diskussion, vi har haft i dag, at de grænser næsten er umulige at trække.

Der kommer måske en dag en ny regering. Det gør der under alle omstændigheder efter

næste folketingsvalg. Det kan være, det er den nuværende regering, der fortsætter. Men under alle omstændigheder kommer der regeringer efter denne, og der vil formentligt komme nye regeringer, som skal fastsætte nye retningslinjer. Derfor mener jeg, at det bedste bud, vi har på grænsedragning, faktisk findes i Nordskov Nielsens rapport. Og det mener jeg helt ærligt. Men hvis det er Folketingets agt her at bekræfte de tolkninger, der står i Nordskov Nielsens rapport, så er det fint for mig.

Så vil jeg sige til hr. Frank Dahlgaard: Jeg har ikke hørt om nogen påviste usandheder i pjecen med Lise Nørgaard på forsiden.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl: Jeg har meget respekt for Folketinget. Jeg mener også, at man skal bruge pengene til det, pengene er bevilget til. Sådan er reglerne faktisk i dette land. Og når Folketinget har været så dristige at afsætte midler til ministerier, som de skal bruge i forbindelse med en folkeafstemningskampagne, så er det altså også de pågældende ministeriers pligt at bruge de penge til det, de er afsat til. Jeg ved godt, at Dansk Folkeparti ikke stemte for de penge. Det tror jeg ikke de gjorde, men det var faktisk det, Folketingets flertal gjorde.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Lad mig sige til fru Elisabeth Arnold, at jeg er noget overrasket, måske oven i købet også en anelse skuffet over den sådan – tillad mig udtrykket – noget nonchalante holdning, jeg synes, Det Radikale Venstres ordfører giver udtryk for i sin ordførertale.

Jeg må forstå, at Det Radikale Venstre ikke finder, at der er sket noget skred sådan de seneste 10 år, og jeg må også forstå, at Det Radikale Venstre ikke finder, at der er brug for nogen som helst form for præcisering af de spilleregler eller retningslinjer, der er imellem ministre og administrationen. Det får mig til at konkludere, at Det Radikale Venstres rolle som folkestyrets vogter jo på sin vis må være udspillet.

Men så til mit spørgsmål, som egentlig går på, om ikke fru Elisabeth Arnold kan se, at det er en styrke at lade regeringen udarbejde en præcisering af de her retningslinjer. At kalde det en blankocheck synes jeg simpelt hen er foragt for regeringens egen rolle i denne her sammenhæng. Og når fru Elisabeth Arnold fremhæver DJØF-rapporten, så må jeg bede fru Elisabeth Arnold forholde sig til, om ikke der er forskel på en DJØF-rapport og så på nogle retningslinjer,

som bliver udarbejdet af regeringen til Folketinget.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Hvis jeg nu sagde: »Det Radikale Venstre er en samling mennesker, der er nogle herinde i Folketinget«, er det så sandheden? Ja, det er det. Der er ikke noget forkert i det. Men det er da en meget ufuldstændig beskrivelse. Der kan siges meget mere.

Det er nøjagtigt det samme, der gælder for denne her pjeces. Der er ikke nogle direkte forkerte ting, men den er så ensidig, at det ikke er noget, embedsmænd og et ministerium skal lægge ryg til eller navn til. Det må fru Elisabeth Arnold da være enig med mig i.

Og når man et sted i pjecen siger, at dronning Margrethe er på forsiden af den danske euro-mønt, er det jo tendentiøst.

Det kunne lige så godt være på bagsiden. Hun er på den ene side. Men man siger forsiden. Og det er igen, fordi man går ud i noget politisk og noget agitation, og det er bedre, at den danske dronning er på forsiden end på bagsiden. Hun er på den ene side. Det er virkeligheden omkring det her.

Så man kan sige sandheden, men ikke hele sandheden, og dermed give et fordrejet billede. Det er jo det, denne her pjeces gør. Sådan noget kan vi lave i partierne, sådan noget skal ministerierne ikke rodes ind i.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Fru Elisabeth Arnold gør meget ud af, at Folketinget har bevilget nogle penge, og så skal ministerierne selvfølgelig anvende de penge. Ja, men ministerierne skal – selv om Dansk Folkeparti stemte imod, ja – anvende de penge til oplysningskampagner og ikke til propaganda for deres politiske synspunkt. Der er jo en hårfin grænse. Og der er også er forskel på det, regeringen har udgivet, det skal da også være sagt. Jeg synes, der er mange ting i »ØMU'ens ABC« her, udgivet af Økonomiministeriet, som kan betragtes som oplysninger, man kan bruge den som opslagsværk og finde nogle rent faktuelle oplysninger.

Men når vi så går over i de pjecer fra Udenrigsministeriet, jeg nævnte før, eller »Danmark og euroen«, udgivet af Økonomiministeriet i år 2000, som handler om, hvorfor vi skal sige ja, så går man over i den egentlige valgkamp, i den

egentlige argumentation for, hvorfor man skal stemme ja i en bestemt folkeafstemningsperiode. Og der er da en stor forskel. Og fru Elisabeth Arnold må da forstå, at det er den grænsedragning, som er hele formålet med denne øvelse. Vi forsøger at trække en grænse, og regeringen og regeringspartierne bør være med til at trække grænsen mellem det rene oplysningsarbejde, også i forbindelse med valgkampe, og så det egentlige partipolitiske arbejde, som Det Radikale Venstre altså må påtage sig selv og ikke påføre statskassen som udgift.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Til fru Ulla Tørnæs: Vi har jo netop nu i timevis talt om det skred, som er sket. Det er mere end 30 år gammelt. Det er et skred, der er en funktion af, at det politiske liv er blevet meget påvirket af medierne, og der er blevet meget anderledes behov for, hvordan man som politiker, som regering og som minister skal markere sig over for offentligheden.

Vi er ikke uenige om, at der er sket et skred. Vi er måske uenige om, hvornår det er begyndt. Så jeg tror ikke, vi kan blive frygtelig meget uenige om, at der er sket en ændring i løbet af de sidste mange år. Det er der vist ikke nogen tvivl om.

Så vil jeg godt sige om DJØF-rapporten, som hr. Arne Melchior sagde det så rigtigt før, at der jo er sat nogle grænser, at der er nogle beskrivelser af, hvilke aktiviteter man ikke bør sætte embedsmænd til. Og det mener vi faktisk er udmærket beskrevet i de rapporter. Det er ikke foragt for Folketinget at sige, at jeg synes, det er beskrevet godt. Jeg tvivler på, at Folketinget kan beskrive det bedre. Men hvis der er nogen, der tror, de kan beskrive det bedre, så er det da i orden med mig.

Så vil jeg blot sige til hr. Frank Dahlgaard: Jeg synes, vi har diskuteret den Lise Nørsgaard-pjece i mange, mange forskellige spørgsmål. Og det er ikke mig, der har svaret for den. Hr. Frank Dahlgaard tog den selv op her på talerstolen og har fået masser af diskussion om den i løbet af de sidste par måneder. Så det tror jeg ikke at jeg vil gå videre ind i.

Jeg vil blot sige til hr. Thulesen Dahl, at grænsen mellem oplysning og propaganda jo er meget vanskelig at trække, og jeg ved ikke, om hr. Kristian Thulesen Dahl kan trække den. Men det er klart, at de partier, herunder Det Radikale Venstre, som har stemt for de bevillinger til mi-

nisterierne, har lagt nogle kriterier, bl.a. i forbindelse med de lovforslag, hvor de penge blev bevilget, hvor det stod, hvad det var for typer af aktiviteter, de skulle bruges til.

Enhver reklamemand eller layouter eller person, der har forstand på annoncer osv., vil jo altid kunne komme til at ramme ind over en eller anden usynlig grænse, som jeg heller ikke tror, hr. Kristian Thulesen Dahl er i stand til at trække helt præcist.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Fru Elisabeth Arnold fremhæver de to større rapporter, der er lavet, den ene fra DJØF og den anden fra det udvalg, der var nedsat på baggrund af debatten i Folketinget. Det er også rigtigt, at de er vigtige, og de er centrale, fordi de resumerer, hvad der er sket hidindtil. Men de stiller jo også nogle spørgsmål – og det gør Nordskov Nielsen-rapporten også – og lægger op til, at der er noget, man skal afklare. Det vil sige, at man sådan set har en forventning om, at der er nogen, der får noget afklaret.

Det er da fornuftigt, hvis regeringen tager udgangspunkt i de rapporter, der allerede er der, og så får dem præciseret i forhold til nye situationer, som dukker op. Der er jo andre kloge folk, der har sagt, at der er behov for en præcisering, efter at de rapporter er lavet. Ja, selv nogle af dem, der var med til at lave den sidste rapport, har sagt, at der er nogle præciseringsbehov. Og det er det, jeg synes, regeringen stille og roligt skal gøre.

Det er et tilbud til regeringen om at gøre arbejdet, i stedet for at Folketinget skal pålægge noget, som regeringen måske ikke synes er særlig hensigtsmæssigt. Regeringen har den umiddelbare ekspertise til det i højere grad end Folketinget, og det betyder, at det, regeringen når frem til, det er så det, Folketinget accepterer, og det gælder, indtil noget andet er vedtaget. Men det forudsætter så også, at Folketinget siger ja til det.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Fru Elisabeth Arnold siger, det kan være meget svært at finde grænsen mellem, hvad der er oplysning, og hvad der er propaganda.

Ja, det kan det i nogle situationer, men i andre situationer er det ganske, ganske indlysende. Og når vi ser på meget af det, partierne, herunder også Dansk Folkeparti, kommer med af materia-

le, er vi ikke i tvivl om, at det er – kan vi sige – propaganda for vort synspunkt. Sådan må det nu en gang være, og det er jo helt fair, at det er sådan i den politiske proces.

Men noget helt andet er rent faktuelle oplysninger. Der forsøgte jeg faktisk at komme fru Elisabeth Arnold lidt i møde for at få en debat om de her ting, hvis fru Elisabeth Arnold har tid.

Den brochure, eller pjece, eller publikation, der handlede om ØMU-ABC, giver faktisk oplysning, den kan man bruge som opslagsværk, mens f.eks. publikationen fra Økonomiministeriet, »Danmark og euroen«, alene omtaler, hvorfor det er en gevinst og en fordel for Danmark at deltage i euroen.

Det er åbenlyst for enhver, der gider læse de her små ting, at der er en markant forskel, nemlig at den ene overhovedet ikke har med oplysningsvirksomhed at gøre, men alene giver et partipolitisk synspunkt for, hvorfor man skal stemme ja.

Den forskel den er indlysende, og den grænse burde være nem at trække for fru Elisabeth Arnold og andre, der ville.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Ulla Tørnæs og derefter fru Elisabeth Arnold, og så kan vi nok gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Som jeg nævnte tidligere, har jeg altid betragtet Det Radikale Venstre som en del af folkestyrets vogtere. Men jeg må sige, at jeg er blevet en anelse i tvivl, om det stadig holder stik her med i debatten i dag, for jeg må forstå det sådan på fru Elisabeth Arnold, at fru Elisabeth Arnold ikke ser det som en styrke, at det præcis er regeringen, der præciserer de retningslinjer, som skal gælde i samspillet med embedsmændene, jf. det, som hr. Aage Frandsen også var inde på i sit indlæg til fru Elisabeth Arnold.

Derfor vil jeg spørge fru Elisabeth Arnold endnu en gang, om fru Elisabeth Arnold ikke kan se det ud fra en diskussion om det danske folkestyre. Altså hvis nu fru Elisabeth Arnold tog sine radikale folkestyrebriller på, om så ikke fru Elisabeth Arnold kan se, at den del af forslaget til vedtagelse, som fru Elisabeth Arnold kalder en blankocheck, rent faktisk vil være en kæmpe styrke i det fremtidige samspil imellem regeringen og embedsmændene?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Til hr. Aage Frandsen vil jeg sige: Vi er enige i, at de to rapporter, som har været nævnt flere gange i dag, er meget vigtige, og jeg mener, som jeg har sagt før, at de beskrivelser af grænserne, som er nævnt i de to rapporter, er meget udmærkede, og dem må enhver regering prøve at holde sig inden for.

Vogteren af den proces er selvfølgelig Folketinget. Det er Folketinget her, der skal reagere, hvis grænserne er overtrådt.

Det ville have været rart, hvis der havde været en henvisning til de to rapporter i hr. Aage Frandsens forslag til vedtagelse, det er klart. For jeg mener, det er dem, der opstiller det, man kunne kalde arbejdsregler eller etiske regler eller nogle regler for god opførsel. Det er det, der står i de to rapporter der. Jeg synes, det ville have været godt, hvis det var dem, som havde været anbragt som søjler omkring det forslag til vedtagelse.

Og jeg må sige til fru Ulla Tørnæs – og det er åbenbart en mangel hos mig – at jeg simpelt hen ikke rigtig forstår fru Ulla Tørnæs' spørgsmål. Det er altså ikke et specielt gen, som er indbygget i mig, der gør, at jeg føler mig som folkestyrets vogter. Jeg føler, at fru Ulla Tørnæs i lige så høj grad er folkestyrets vogter. Det er vi forhåbentlig alle sammen herinde.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Keld Albrechtsen som ordfører.

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Arne Melchior havde det synspunkt, at det i og for sig ikke var noget særlig tungtvejende problem, som vi diskuterer her i dag.

Jeg har omvendt det synspunkt, at den debat, vi har, bør løfte sig op over det partitaktiske, fordi vi faktisk diskuterer en ændring af det politiske system, som langsomt og snigende tager form i de her år, hvor medlemsorganisationerne i partierne svækkes, og vi i stedet for får sådan et spindoktordemokrati, hvor partierne bliver professionelle maskiner, hvor man ansætter spindoktorer, som så kører politikerne, og så breder den tankegang sig til selve regeringsapparatet.

Vi risikerer også, at der sker en ændring af embedsmændenes selvforståelse, hvis den her udvikling får lov til at fortsætte. Nu så vi i Ekstra Bladet omtalt, hvordan fødevaredirektøren så det som sin opgave at bekymre sig om rege-

ringens opinionstal. Vi har set andre tilfælde, hvor embedsmænd deltog aktivt i et projekt med at få nogle tidligere vismænd til at deltage i en annonce til kamp for euroidtagelse osv.

Ikke projekter, som de pågældende embedsmænd var sat til for at hjælpe en minister med at gøre ministerens arbejde, men en ændret selvforståelse, hvor embedsværket kommer til at opfatte sig selv som en del af regeringens kampagneorganisation, som spindoktorer jo nu gør.

Og kigger man til England, så er det system nu udviklet til en helt grotesk udfoldelse, hvor premierminister Tony Blair har et sådant indre kabinet af spindoktorer, som styrer England. Jeg har endda forstået, at det er sådan, at hvis de enkelte parlamentsmedlemmer i New Labour skal stille et spørgsmål i parlamentssalen, så skal de først sende det spørgsmål til godkendelse hos en af Tony Blairs spindoktorer.

Det er selvfølgelig efter danske forhold et farceagtigt system, men det er altså et led i en international udvikling, som nedbryder det basisdemokrati, som folkestyret har hvilet på, nemlig medlemsorganisationerne i partierne, og erstatter det med professionelle apparater.

Og det er en tendens, vi også har set her i huset, hvor partier har brugt de forøgede midler til at ansætte spindoktorer.

Så det er et langt mere omfattende problem end selve den diskussion om regeringens håndtering af enkelte sager, som vi har haft i dag. Derfor synes jeg, det er kedeligt, at der er forskellige partier, som ligesom ikke har villet se, at det her dybest set drejer sig om, hvordan vores demokrati skal kunne overleve i en ny tidsalder, hvor det bliver stadig vanskeligere at få inddraget det enkelte menneske, og hvor det bliver sådan et tv- og spindoktordemokrati, hvis vi ikke passer på.

Der er nævnt mange eksempler. Jeg vil ikke gå yderligere ind i dem, fordi jeg synes i og for sig, det er veldokumenteret ud over alle grænser, at der har været den udvikling, at nogle grænser hele tiden er blevet flyttet og nedbrudt, og at det i allerhøjeste grad haster med at få gjort noget ved det.

Vi havde fra Enhedslistens side gerne håbet, at vi havde fået et bedre resultat ud af debatten, end der nu tegner sig. Det forslag til vedtagelse, som hr. Aage Frandsen har stillet, har den ene kvalitet, at det ser ud til at kunne samle et flertal. Og vi har det jo i Enhedslisten sådan, at vi stemmer for den mindste forbedring og altså også dette forslag.

Men jeg vil da gerne sige, at vi havde foretrukket, at man i stedet for at sætte ræven til at vogte gæs og bede regeringen om at udarbejde nogle retningslinjer, som den hidtil ikke har haft nogen som helst vilje til at udarbejde, så skulle Folketinget selv tage opgaven på sig og nedsætte et udvalg.

Det har der så i denne omgang ikke været ønske om, og jeg er også alvorligt bange for, at der ikke kommer meget ud af hele EU-delen af det her spørgsmål og spørgsmålet om retningslinjer for valgkampe i forbindelse med folkeafstemninger med det forslag til vedtagelse, der nu ligger. Men vi støtter det af den ene grund, at det holder debatten i gang, det holder processen i gang, og det aftvinger i hvert fald, at regeringen bliver nødt til at komme tilbage til Folketinget med et eller andet resultat, som vi så kan gå videre ud fra.

Jann Sjursen (KRF):

Indledningsvis vil jeg gerne takke forespørgeren, hr. Frank Dahlgard, for at have rejst en væsentlig debat om brug af statens penge og embedsmænd til fremme af bestemte politiske temaer, som det hedder.

Forespørgeren selv gjorde sig stor umage med i sin tale at fremdrage en lang række eksempler på, hvor i hvert fald forespørgeren mener, at grænsen for brug af embedsmænd er overskredet, og andre ordførere har også gjort det.

Jeg skal ikke forholde mig til de konkrete eksempler eller for den sags skyld selv fremdrage yderligere eksempler på, hvor man i hvert fald kan diskutere grænsen eller fremføre, at grænsen er overtrådt. Men jeg vil gerne sige, at det efter Kristeligt Folkepartis opfattelse er sådan, at der er sket et skred, ikke bare i denne regerings tid, men over længere tid, når det gælder regeringers og ministres brug af embedsmænd også i forbindelse med medvirken i aktiviteter, som tidligere hørte de politiske partier til.

Derfor er det for os at se ikke så meget et spørgsmål om, hvordan man får skovlen under den nuværende regering i den her sammenhæng, men et spørgsmål ikke bare om at få en diskussion om det, men også at få præciseret spillereglerne for forholdet mellem ministre og embedsmænd. I den sammenhæng vil jeg gerne understrege, at det fra Kristeligt Folkepartis side er helt naturligt, at embedsmænd også i konkrete sager skal rådgive den siddende minister i politisk-taktiske spørgsmål. Det er vigtigt i dag,

som det også har været det tidligere, at ministeren får en fyldig rådgivning om, hvordan en konkret sag skal behandles i forhold til Folketinget og det politisk-taktiske spil, der er i den sammenhæng.

Jeg vil også give de ordførere ret, som har understreget, at den form for rådgivning er blevet stadig vigtigere i de senere år som følge af mediefokuseringen og for den sags skyld også på grund af den indsats, som Folketingets medlemmer gør ved at spørge ministre og bede regeringen om redegørelser osv. Også det har naturligvis været medvirkende til det skred, som vi har diskuteret her i dag.

Jeg synes sådan set ikke, der er nogen grund til at gå ind i de nærmere principielle drøftelser. Der er citeret fra forskellige betænkninger og udtalelser, og det er udmærket alt sammen. Når det så gælder, hvordan den her debat skal konkluderes, vil jeg godt sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side i virkeligheden kan støtte alle tre fremlagte forslag til vedtagelse. Men efter vores opfattelse er det af hr. Aage Frandsen og SF fremlagte forslag det mest formålstjenlige, når det gælder det, jeg efterlyste tidligere i debatten, nemlig at få samlet et flertal i Folketinget bag et forslag til vedtagelse, som kan føre til, at grænserne for, hvad ministre kan bruge embedsværket til, bliver præciseret – vel at mærke med henblik på, at embedsmændenes troværdighed ikke lider overlast.

Jeg vil i den sammenhæng godt pege på pind tre i det forslag til vedtagelse, som er fremlagt af hr. Aage Frandsen om, at opmærksomheden i den forbindelse særlig skal rettes imod embedsværkets arbejde i forbindelse med valgkampe. Hr. Aage Frandsen foretog tidligere i debatten en præcisering, hvor han understregede, at det gjaldt for så vidt både folketingsvalgkampe og folkeafstemninger, men så gjorde han også den meget væsentlige tilføjelse, at der er forskel på disse. Og det er netop den forskel, som forslaget til vedtagelse her afspejler, men også, at det er vigtigt at se på embedsmændenes rolle og virksomhed i begge situationer under den forudsætning, at der er forskel på de to situationer. Det synes jeg er et vigtigt bidrag, som regeringen kan give i forhold til det arbejde, der allerede er gjort af forskellige udvalg, og som har været flittigt citeret her i debatten i dag.

Derfor kan jeg ende op med at sige, at vi fra Kristeligt Folkepartis side agter at stemme for det af SF fremlagte forslag til vedtagelse, når det kommer til afstemning her senere.

Kim Behnke (FRI):

Om få døgn vil der foretages et skifte ikke kun i det ovale værelse i Det Hvide Hus i Washington, men som de fleste af de tilstedeværende jo er opmærksomme på, så har man en tradition i USA, som går ud på, at store dele af embedsapparatet ved samme lejlighed bliver skiftet ud.

Vi har en amerikansk ambassadør her i København, som de fleste af os har hilst på, og vi synes jo, det er ærgerligt, at han i den forbindelse skal stoppe sit virke her i København. Der er jo ingen af os, der kan forestille sig, at lige præcis en amerikansk ambassadør i København skulle være udtryk for en særlig politisering i retning af at fremme de synspunkter, som den nuværende præsident har i forhold til det, hans efterfølger vil kunne gøre.

Når man har sammenlignet det amerikanske system med det danske, er vi altid blevet belært om, at et system som det amerikanske ville være fuldstændig utænkeligt i Danmark, for i Danmark må det være sådan, at uanset hvem der er regeringsbærende, uanset om det er et enkelt parti eller en koalition af partier, må det være sådan, at den danske embedsstand betjener den til enhver tid siddende regering neutralt og objektivt.

Det synes vi ikke længere er tilfældet, og konklusionen må jo på sigt blive, at vi får et system som det amerikanske, nemlig at når der bliver skiftet ud på regeringsbænken, altså i minister-rækkerne, så vil man samtidig begynde at skifte ud i embedsrækkerne, fordi embedsmændene er ansat ud fra deres partimedlemskab, ud fra deres politiske overbevisning og ikke ud fra, i hvilket omfang de har bestået embedseksamener og vist deres kvaliteter rent fagligt.

Det er ikke en udvikling, vi bryder os om i Frihed 2000. Vi mener ikke, at vi skal have amerikanske tilstande, hvor man er nødsaget til at skifte toppen ud, blot fordi der sker et regerings-skifte.

Lad mig lave en anden sammenligning med de amerikanske tilstande. Da den nuværende amerikanske præsident, Bill Clinton, stillede op til sidste valg, hvor han ønskede genvalg, ønskede han at kontakte en række sponsorer, der skulle sponsorere hans egen og det demokratiske partis valgkamp. Der blev senere rejst kritik mod ham, fordi han havde brugt telefoner i Det Hvide Hus til at ringe ud af Det Hvide Hus og bede om støtte. Rent faktisk måtte det demokratiske parti tilbagebetale, hvad det havde kostet.

Senere da samme præsidents kone valgte at lade sig opstille til et andet offentligt embede i USA, så var man nødsaget til at foretage en meget skarp adskillelse, sådan at der ikke var mistanke om, at hun brugte eller misbrugte f.eks. telefoner eller telefax eller andet i Det Hvide Hus.

En så hysterisk holdning til tingene ville jo være i strid med de traditioner, vi har i Danmark, eller ville det? For mit spørgsmål er i denne her debat: Hvis man kan sætte embedsmænd til at designe annoncer, der bliver brugt op til en folkeafstemning, hvornår vil man så opleve, at der er en minister, måske endda en statsminister, der lader sig friste til at sætte embedsmændene til at designe partipolitiske annoncer? Eller lad os tage skridtet endnu videre: Begynder at ringe rundt for at bede om donationer til f.eks. en socialdemokratisk valgkamp? Ville det være acceptabelt?

I dag ville Folketingssalen antagelig sige nej. Det vil ikke være acceptabelt. Vi frygter, at det bliver tilfældet. Det er ikke nødvendigvis socialdemokrater, der måtte gøre det. Men det vil være fristende at bruge embedsapparater – med hr. Melchior's indgang til det – i ubegrænset omfang til at gøre, hvad man har lyst til.

Det er efter vores opfattelse fuldstændig forkert, og derfor bør der sættes en stopper for det. Det havde vi egentlig håbet på, at debatten i dag ville have udløst og takker derfor hr. Frank Dahlggaard for at have rejst den.

De forslag til vedtagelse, der ligger, vidner jo i numerisk rækkefølge om den udvanding, der er sket af synspunkterne. Det, man lægger op til nu, at man beder regeringen om at komme med et udspil, er efter vores mening alt for tyndt, men ud fra ønsket om at vise, at der så i hvert fald er et helt og enigt Folketing bagved, vil vi naturligvis også støtte det.

Grunden til vi synes, det er for tyndt, er de erfaringer, vi har, fra da Folketinget i enighed afgav en beretning om, at nu skulle udvalgene tage sig sammen, og når regeringen prøver at komme og trække udvalgene rundt ved næsen og bede om, at der bliver afgivet betænkninger, selv om spørgsmål ikke er besvaret osv. osv., da lovede alle herinde, at sådan skulle det ikke være længere.

Som jeg har redegjort for ved flere lejligheder, er der desværre eksempler på, at de partier, der er regeringsbærende, de partier, der er forligsbærende, er fløjtende ligeglade med de beretninger, når den konkrete situation er der.

Derfor tror vi heller ikke på, at det stykke papir, der måtte komme ud af det her, ændrer noget som helst. Der, hvor ændringen skal foretages, er hos dem, der har arbejdsgiveransvaret. Det er hos statsministeren, det er hos ministre. Det er dem, der skal ændre adfærd. Det er dem, der skal lade være med at sætte embedsmændene til at lave partipolitisk arbejde. Ellers får vi amerikanske tilstande, og det ønsker vi ikke.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg vil gerne stige tak for en god debat, vi har haft i dag. Jeg synes, som fru Elisabeth Arnold var inde på, en utrolig spændende debat.

Jeg mener egentlig også, at vi skal have sådan en debat med passende mellemrum, for det er vigtigt, at vi hele tiden i Folketinget tager de grundlæggende demokratiske debatter om forholdet mellem regering, Folketing, forholdet mellem embedsmænd og regering. Sådan skal det selvfølgelig være.

Jeg vil ikke her i min replik gå ind på de mange forkerte påstande, der er blevet bragt frem i dag; det ville føre for vidt. Men jeg vil gerne endnu en gang bekræfte, at regeringen har to grundlæggende udgangspunkter, som den altid har haft, og som regeringer før os i øvrigt har haft. Men lad mig nu tage det aktuelle.

Det ene er den fortræffelige betænkning, hvis udformning Lars Nordskov Nielsen har været hovedkraft bag, nemlig betænkningen om faglige og etiske principper i den offentlige administration. Jeg mener faktisk, at vi her har et godt grundlag for at leve op til netop de principper, som har præget debatten i dag.

Det andet er rapporten fra 1998-udvalget om forholdet mellem ministre og embedsmænd, som også er meget, meget klar i sin principielle definition af, hvordan det skal gå rigtigt for sig.

Fru Pernille Blach Hansen har i dag sagt, at vi betragter de to ting som et regelgrundlag, et retsgrundlag. Det skal forstås sådan, som det også er i praksis, at det er vort grundlag, det er vores ledetråd for det arbejde, vi udfører til daglig.

Jeg skal blot afrundingsvis sige, at regeringen gerne deltager i den videre debat, for det er en debat, der skal føres kontinuerligt. Regeringen er også indstillet på at bidrage til en eller anden form for præcisering; det gør vi gerne, det arbejde deltager vi gerne i. Derimod vil jeg også sige, at jeg ville være ked af i dag, hvis debatten i dag efterlod et indtryk af kritik af vort embedsværk

og vore embedsmænd for ikke at være sandfærdige eller for ikke at respektere det grundlag, vi alle sammen er enige om.

Jeg må desværre også sige, at jeg læser nogle af de forslag til vedtagelse, som er fremsat, således, at de kan fortolkes i den retning. Jeg mener ikke, det er korrekt. Jeg mener, at forholdet mellem embedsværket i Danmark og de skiftende regeringer respekterer det demokratiske grundlag, vi har.

Jeg må også sige, at jeg er uenig i det grundsyn, at der skulle være sket det skred, som hr. Aage Frandsen og andre har været inde på. Jeg betragter det desværre som en kritik af vort embedsværk, som jeg ikke mener er rigtig, og det er jeg lidt ked af.

På den ene side er der en fælles samling i Folketingssalen, som jeg synes er utrolig vigtig og god, om ønsket om en vedvarende debat. Mange har sagt, bl.a. fru Lene Espersen, at det er vigtigt, at vi hele tiden har øjnene skarpt rettet mod den klare arbejdsdeling og den respekt, der skal være for grænserne. Det er jeg ganske enig i, og det synes jeg er virkelig godt at videreføre. Men på den anden side synes jeg ikke, det skal gå ud over embedsværket, for nu at sige det ganske kort.

Til sidst vil jeg sige, at jeg sådan set er glad for, at vi under debatten i dag også fik præciseret, at der er forskel på et folketingsvalg og en folkeafstemning. Der har været lidt diskussion frem og tilbage, men jeg er glad for, at den forskel blev præciseret.

Med disse ord endnu en gang: Regeringen deltager gerne fortsat i debatten, også med hensyn til at få præciseret nogle ting; det gør vi gerne. Vores grundlag er Nordskov Nielsen-udvalgets rapport og det såkaldte 1998-udvalgs betænkning nr. 1354, og vi har alle en interesse i, at tingene gøres så godt, som det overhovedet er menneskeligt og politisk muligt.

(Kort bemærkning).

Pernille Blach Hansen (S):

Det er fortsat Socialdemokratiets opfattelse, at regeringen har administreret på baggrund af Nordskov Nielsen-arbejdsgruppens rapport og den betænkning, der blev udformet i 1998, men vi vil gerne fortsat diskutere og debattere og være med til at udforme en mere generel præcisering af forholdet mellem embedsmænd og politikere.

Med hensyn til de forslag til vedtagelse, der er fremsat, vil jeg gerne først kigge på SF's forslag.

Først og fremmest vil jeg gerne sige, at vi er utrolig glade for, at SF undervejs i debatten har anerkendt, at der er forskel på en folketingsvalgkamp og en folkeafstemning. Den præcisering er vi utrolig glade for.

Vi er dog lidt kede af, at den første pind, der indgår i SF's vedtagelse, siger, at der er sket en forøgelse af embedsværkets medvirken i aktiviteter, der tidligere blev varetaget af de politiske partier. Det er ikke rigtigt, og det er vi ikke enige i. Over de sidste 30 år er der ganske vist, som vi har været inde på tidligere, sket en udvikling i embedsmændenes arbejdsopgaver. Men de opgaver, de har i dag med hensyn til mediemæssig og politisk taktisk rådgivning, blev ikke varetaget af nogen før, og det er jo en konsekvens af, at samfundet har ændret sig. Derfor vil jeg gerne henstille, at SF tager den første pind ud af sit forslag, for så har man nemlig et meget bredt flertal for forslaget. Så vil Socialdemokratiet også kunne støtte det. Men hvis det ikke bliver tilfældet, er vi nødt til at stemme imod SF's forslag til vedtagelse, og vi vil også stemme imod de to andre.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Jeg bliver altså nødt til her på falderebet at sige til statsministeren – hvis ellers statsministeren har tid til at lytte efter – at statsministeren gør sig skyldig i en meget alvorlig misforståelse.

Jeg kan sætte spørgsmålstegn ved, om det er den samme debat, vi har overværet, for Venstre har på absolut intet tidspunkt udtrykt kritik af embedsmændene. Nej, den kritik, vi har udtrykt, er direkte rettet mod den måde, regeringen har valgt at administrere på, mod den måde, regeringen har valgt at bruge embedsmændene på, og også mod den måde, regeringen har valgt at markedsføre sin egen politik på. Så Venstres holdning, som jeg har givet udtryk for her i dag, er absolut ingen kritik af embedsmandsværket.

Jeg synes, det er udtryk for en helt uansvarlig ansvarsforflygtigelse fra statsministerens side, at statsministeren vælger at se debatten i dag på den måde, som jeg hørte statsministeren gøre i sin konklusion. Det er, som jeg sagde i min ordførertale tidligere på dagen, regeringens ansvar, at der er sket det skred, som vi har brugt eftermiddagen til at diskutere.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Kristian Thulesen Dahl og derefter hr. Arne Melchior, og vi kører korte bemærkninger nu.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg forstår sådan set godt, at statsministeren har behov for her i de allersidste sekunder at forsøge at dreje debatten i retning af, at det ikke handler om, hvad regeringen laver, som hele debatten ellers er gået på, men om en generel holdning til, om de enkelte embedsmænd er gode eller dårlige til deres arbejde. Men hr. statsminister: Det, debatten har drejet sig om, er altså, om regeringen misbruger embedsmandsstaben til at lave noget arbejde, som regeringen burde udføre i partikontorerne og kun dér.

Jeg kunne godt have tænkt mig, at statsministeren her i sin afsluttende tale havde gjort lidt mere ud af, hvordan regeringens bidrag skal være til den fremtidige proces. Det viser sig jo, at der er et flertal her i Folketinget for en vedtagelse, som markerer, at der er et behov for at få en klargøring af, hvor grænsen går mellem det, regeringen må bruge sine embedsmænd til, og det, regeringspartierne skal overlade til partikontorerne. Det er altså afgørende for os at få at vide, hvad statsministerens og regeringens bidrag er til den debat og til den videre fase, der nu kommer i arbejdet fremover, og det er klart, at når regeringen er kommet med sit bidrag, må vi jo tage en ny diskussion og evaluere ud fra det, der foreligger.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

For at debatten ikke skal slutte med, at nogle af os skulle være kritiske over for embedsværket, som statsministeren giver udtryk for, vil jeg gerne sige – ikke mindst af hensyn til embedsmændene her i landet – at jeg mener, Danmark har nogle af de mest loyale embedsmænd overhovedet. Det er muligt, der kan være tilsvarende forhold i andre lande, men de danske embedsmænd er naturligvis loyale over for deres regering, de er loyale over for det, de selv opfatter som sandheden, og de er også loyale over for det arbejde, som foregår i Folketinget. Det skal der overhovedet ikke være tvivl om.

Jeg har aldrig brugt ordet »skred« – det er der andre, der har gjort – men jeg har sagt, at problemet er den udvikling, der er foregået over de sidste 20-30 år, og den udvikling har været særlig stærk det seneste årti. Det er det, der efter vores opfattelse er det karakteristiske. Der er ikke noget med, at denne regering har eneansvaret for den udvikling, men udviklingen er blevet forstærket, og det, vi stille og roligt mener, rege-

ringen skal gøre, er at få tingene mere præciseret, så disse diskussioner ikke opstår hver eneste gang, der er en situation, man kan være uenig i. Det er kun det, vi har ønsket, og det er det, et flertal forhåbentlig også siger ja til.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg synes faktisk – hvis jeg skal sige det pænt og mildt – at det er noget af en fordrejning, når statsministeren her forsøger at konkludere, at vi, der i debatten har været kritiske over for regeringen og over for det skred, der er sket, og har støttet forskellige forslag til vedtagelse, ligesom skal pådømmes, at vi er kritiske over for det arbejde, embedsmændene udfører i centraladministrationen.

Jeg vil godt understrege, at i dag har jeg ikke fra noget parti hørt kritik af embedsmændene, men jeg har hørt kritik af ministres og regeringens brug af embedsmændene. Det er noget ganske andet end det, som statsministeren forsøger at konkludere, og det synes jeg faktisk er en særdeles upassende afslutning på den debat, vi har haft i dag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt opfordre statsministeren til at bruge resultatet af denne debat en lille smule mere konstruktivt og erkende, at der altså er mange, der mener, at der rent faktisk er sket et skred.

Jeg er glad for, at statsministeren sagde, at regeringen selvfølgelig vil bidrage med det, som står i det forslag til vedtagelse, som formentlig bliver vedtaget om lidt, og det er også det, jeg synes, regeringen bør koncentrere sig om. Men jeg tror altså, at vi efter debatten i dag i virkeligheden kommer til at tage sagen i to omgange. Jeg håbede ved starten af debatten, at vi, om jeg så må sige, kunne være gået direkte til arbejdet ved at nedsætte et særligt udvalg, som kunne tage den nødvendige diskussion, for jeg er ikke utrolig meget overbevist om, at der er dramatiske nyheder i det, regeringen vil komme med. Det vil regeringen ikke, men Enhedslistens forslag giver til gengæld mulighed for, at vi kan komme i gang her i Folketinget ved at nedsætte dette særlige udvalg og komme videre i sagen, så derfor vil jeg anbefale, at man støtter vores forslag til vedtagelse.

Anden næstformand (Henning Grove):

Så er det hr. Arne Melchior som ordfører.

Arne Melchior (CD):

Som jeg før har givet udtryk for, er konklusionen i det forslag til vedtagelse, som ser ud til at få flertal, jo ikke særlig vidtgående. Regeringen skal arbejde videre med problemet, men personlig følger jeg mig overbevist om, at regeringen vil komme til samme resultat, som hr. Nordskov Nielsen kom til for 7 år siden.

Men den indledende pind går mig stærkt på, for jeg har ikke hørt hr. Aage Frandsen give nogen form for dokumentation for, at der er sket en forøgelse af embedsværkets medvirken i aktiviteter, der tidligere blev varetaget af de politiske partier. Jeg tror, at et grundigt studium af, hvad der f.eks. skete ved folkeafstemningen i 1939 om grundloven og senere hen ved afstemningen om jordlovene og EU-afstemningerne, vil vise, at de daværende regeringer på samme måde arbejdede for, at det, regeringen gik ind for, blev offentliggjort af regeringen med hjælp fra regeringens embedsmænd og for de for regeringen til rådighed stående midler.

Jeg mener også, at der i de to næste pinde rejser tvivl om embedsmændenes troværdighed, og jeg mener ikke, at en sådan tvivl eksisterer i befolkningen. Den eksisterer i hvert fald ikke hos mig, og jeg mener heller ikke, der er grund til, at den skal eksistere hos andre folketingsmedlemmer, så jeg må sige, at jeg bryder mig ikke om den tekst.

Hvordan CD stemmer, vil vise sig om lidt. CD's stemmeafgivende medlemmer er nu kommet til stede i salen, og jeg har ikke haft mulighed for at konferere med dem endnu, så det er muligt, at de øvrige medlemmer må nøjes med at aflæse det af lamperne, når de om lidt bliver tændt.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Arne Melchior har tidligere nævnt Klaus Berntsen og hans ministertid. Jeg har nede i salen nævnt for hr. Melchior, at dengang var det jo nok sådan, at det lidt mere var embedsmændene, der bestemte over politikerne.

Så nævnte hr. Melchior også forslaget til grundlovsændring i 1939, og der håber jeg, at hr. Melchior vil have mig undskyldt, for det har jeg af gode grunde ingen erindring om.

Derimod kan jeg godt huske 1963 og 1972; der var partikampagner, selvfølgelig også noget regeringsmateriale, men det var primært partikampagner, og i 1972 var kampagnen jo for, at Folketinget også afsatte nogle ting. Så det dér

med, at det på det tidspunkt var i det omfang, vi har set i 1990'erne, er ikke tilfældet, vil jeg sige til hr. Melchior.

Men lad nu bare f.eks. magtudredningsfolkerne undersøge de her ting, og så ser vi på det til den tid. Hr. Melchior og jeg er jo ikke forskere, men vi kan jo være nogle, der ser på det, forskerne har lavet, til den tid.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg kan naturligvis ikke undskylde hr. Aage Frandsen, at han ikke ved, hvad der skete i 1939, når han kan udtale sig så sikkert om, hvad der skete på Klaus Berntsens tid. Der er han så skråsikker. Der er såmænd nogle, der kan udtale sig om, hvad der skete på Napoleons tid, uden at de kan blive beskyldt for at have levet dengang.

Men jeg tror nok, at det sande om den sag fik hr. Frandsen sagt til sidst, og det svarer til, hvad jeg har sagt: Vi har ingen viden om det. Og derfor mener jeg ikke, at de pinde har det indhold, de bør have, til at retfærdiggøre en vedtagelse i Folketinget, for det er ikke studieret tilstrækkeligt. Jeg føler mig overbevist om, at min erindring ikke snyder mig, når jeg siger, at ved forskellige folkeafstemninger har partierne udsendt deres materiale og regeringen sit. Og det er helt relevant, og derfor er der ikke sket noget skred og ikke nogen forøgelse. Og derfor er pind ét ikke en pind værd.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg har altid været en stor beundrer af hr. Arne Melchior's oratoriske talent og i øvrigt andre dyder. Jeg kan næsten ikke formulere det bedre.

Den første del af den vedtagelse pådutter os noget, som ikke er sandt. Og man skal ikke stemme for noget, der ikke er sandt. Plus at helheden i vedtagelsen her efterlader det indtryk, at der er noget kritisabelt ved den danske embedsmandsstand. De to faktorer gør desværre, at det skygger lidt over det gode, som også har præget vores debat her i dag, som jeg har nævnt det før, en god debat, som skal være en vedvarende debat om forholdene i demokratiet mellem den udøvende og den lovgivende magt og naturligvis også embedsværket.

Vi deltager gerne i det, der er hovedsigtet, om at arbejde videre med linjerne og præciseringerne, men at efterlade et indtryk af noget kritisabelt og at vedtage noget, der ikke er sandt, kan regeringen altså ikke, og det kan partierne heller ikke.

Anden næstformand (Henning Grove):
Forespørgeren, hr. Frank Dahlgaard.

Frank Dahlgaard (UP):

Det har været en god dag for demokratiet i dag.

Statsministeren og ordføreren for Socialdemokratiet forsøgte at besvare denne forespørgsel om, hvor grænserne går for ministres brug af statens penge og embedsmænd, ved at henvise til de forskellige betænkninger, den fra 1993 og den fra 1998, og ligesom give udtryk for, at her lå gældende ret på dette område. Men disse betænkninger konkluderer jo ikke noget. De diskuterer frem og tilbage, og det er et godt grundlag at konkludere på. Det er det, der skal ske.

Jeg må igen henvise til side 123 i 1993-betænkningen, hvor man i gruppen konkluderer, at gruppen finder, at der i praksis bør trækkes en grænse, således at rene partiaktiviteter bør holdes uden for de ministeriale systemer. Det er lige præcis den grænse, Folketinget nu opfordrer regeringen til at komme tættere på, så vi kan få noget substans i dette her.

Det har været sagt, at dette her er en kritik af regeringen og af ministrene, og det er jeg enig i. Men jeg vil da gerne, selv om jeg er den eneste, sige, at jeg ikke synes, at embedsmændene – nogle embedsmænd og især nogle departementschefer – er helt pletfri. Det er ikke bare et problem, at der er nogle ministre, der driver deres embedsmænd for langt. Det er også et problem, at der er nogle departementschefer, der ikke sætter hælene i.

Det har været en god dag for folkestyret. Regeringen kom ikke igennem med sine synspunkter her. Regeringen ser ud til at blive stemt ned. Og vi får så denne præcisering af, hvor grænserne skal gå.

Vi får også et flertal for den kendsgerning, at der er sket et meget markant skred i retning af en politisering af embedsmandsstanden, noget, som først og fremmest skyldes ministrene. Og vi får en præcisering af, at dette her ikke er acceptabelt.

Jeg ser frem til regeringens arbejde med den opfordring, som et flertal i Folketinget nu vil stemme for, hvis det går, som det ser ud til at ville gå, og jeg ser frem til, at det arbejde sker rimelig hurtigt, så Folketinget kan tage stilling til noget konkret om, hvor grænserne går, så embedsstanden også ved, hvad den har at forholde sig til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 38 af Aage Frandsen (SF) (se ovenfor) vedtoges med 57 stemmer (V, KF, SF, DF, EL, KRF, FRI, Mogens Andreasen (UP) og Frank Dahlgaard (UP)) mod 43 (S og RV); 4 (CD) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 37 af Frank Dahlgaard (UP).

Forslag til vedtagelse nr. V 39 af Keld Albrechtsen (EL).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Forespørgsel nr. F 9:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvad kan statsministeren oplyse om udsultningen af yderområderne i Danmark med hensyn til statslige institutioner og servicefunktioner og om regeringens initiativer til imødegåelse heraf?«

Af Peter Skaarup (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF) og Pia Kjærsgaard (DF).

(Forespørgslen anmeldt 12/10 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 25/10 2000).

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg gør opmærksom på, at en eventuel afstemning om forslag til vedtagelse vil blive udsat til torsdag den 18. januar 2001.

Begrundelse

Peter Skaarup (DF):

Denne forespørgsel er rejst, fordi vi igennem de senere år har oplevet, at der er et stærkt folkeligt ønske om at forbedre vilkårene for landdistrikterne og andre yderområder i Danmark. Og det håber vi i Dansk Folkeparti at vi kan få en god diskussion om her i dag.

Der er et udbredt ønske i befolkningen om at sikre en regional udvikling, der ikke går uden om den del af befolkningen på omkring 800.000 mennesker og måske op til 1 million mennesker, der bor uden for hovedstaden og de større byer.